

це і збільшення ризику перелому корінця (Smith 1998). По-друге, ця методика також дозволяє уникнути можливості прорізання повз зуба та ненавмисного пошкодження ясен або альвеолярної кістки.

Два корінні зуби, як правило, розділені посередині, щоб розділити зуб на дві половини. Перший моляр нижньої щелепи у кішки є винятком через його непропорційні корені (див. Нижче). Правильна секція трикорінного молярного зуба у собаки виконується шляхом прорізування між кінчиками щічної бугри, а потім просто піднебінно до них. (**Малюнок 152**). Після правильної секції зуба виконайте наведені вище дії для кожного окремо укоріненого шматочка.

Відкриті вилучення:

Складні витяжки найкраще проводити за допомогою відкритого підходу (Niemiec 2008d, Niemiec 2014). Зазвичай це розглядається як собачий і карнасний (верхньощелепний четвертий премоляр та нижньощелепний перший моляр). Однак це також корисно для зубів з вадами розвитку коренів або патологією та збереженими коренями (Frost Fitch 2003; Blazejewski *та ін.* 2006; Woodward 2006a). Відкритий підхід дозволяє практикуючому видалити невелику кількість щічної альвеолярної кістки, сприяючи полегшенню процесу екстракції.

Відкрита екстракція ініціюється створенням ясенного клаптя. Це може бути горизонтальний клапоть вздовж арки (конверт) або клапан із вертикальними розрізами (Блажеєвський) *та ін.* 2006). Клапоть конверта створюється вивільненням ясенного кріплення за допомогою окістяного елеватора вздовж зубів, включаючи від одного до декількох зубів по обидві сторони зуба або зубів, які потрібно видалити (Grant *та ін.* 1988). Клапоть створюється шляхом розрізання ясен у міжзубних проміжках уздовж дуги, а потім вивільнення тканини до або нижче рівня слизово-ясенного з'єднання (MGJ). (**Малюнок 153**). Перевага цього клаптя полягає в тому, що кровопостачання не переривається і менше швів.

Частіше застосовуваний клапоть включає один або два вертикальних розрізаючих розрізу. (Holmstrom та ін., 1998b, Niemiec, 2014) (рис. 26). Цей метод дозволяє створити набагато більший клапан, який (при правильному поводженні) дозволить закрити більші дефекти. Класично вертикальні розрізи створюються під лінійним кутом зуба-мішені, або одного рострального та каудального зуба до цільового зуба (Smith 2003). Якщо між зубами є простір - це природна діастема або беззуба область, розріз можна зробити в цьому просторі, а не поширити його на здоровий зуб (Niemiec 2014) (**Малюнок 154**).

Розрізи слід робити трохи апікально розходяться (ширше біля основи, ніж на краю ясен) (Carmichael 2002, Manfra Marretta 2002). Важливо, щоб надрізи були створені на всю товщину і одним рухом (а не повільні та нетривалі). Розріз повної товщини створюється шляхом прорізування до кістки, і окістя, таким чином, утримується разом із клапаном (Manfra Marretta 2002; Frost Fitch 2003). Після створення весь клапоть є *ніжно* відбивається на надкістковому ліфті. Слід бути обережним, щоб не розірвати клапоть, особливо на слизово-ясенному з'єднанні.

Після підняття клаптя щічну кістку можна видалити за допомогою твердосплавного бур (Niemiec 2014; Terpak & Verstraete 2012). Кількість суперечлива: деякі стоматологи видаляють весь щічний покрив, а інші видаляють лише 1/3 довжини кореня кістки на нижній щелепі та 1/2 для верхньощелепних зубів (Smith 1998; Frost Fitch 2003). Це слід робити лише на щічній стороні. Якщо це не дозволяє доцільно витягти, можна вилучити більше.

Після видалення кістки слід виконувати секцію багатокореневих зубів (як зазначено вище). Зверніть увагу, що деякі автори рекомендують проводити розділення до створення клаптя. Виконайте кроки, описані для одноразового вилучення кожного кореня. Після видалення коренів (і отримання рентгенографічного підтвердження) перед закриттям альвеолярну кістку слід розгладити (див. Альвеолопластику).

Малюнок 151. Розріз лівого нижньощелепного третього премолярного (307) зуба у кота: для оголення фуркації зуба було створено невеликий клапоть конверта. Попереочно-зрізана конусна щілина на високошвидкісному повітряно-керуваному наконечнику з водним розпилювачем використовується для прорізування зуба, починаючи з фуркації та працюючи через коронку зуба.

Малюнок 152. Перший моляр верхньої щелепи у собак розрізають у формі "Т"; бур виконується вертикально і переміщується від мезіального до дистального біля щічного бугра, щоб розділити широкий піднебінний корінь від двох щічних корінців, потім два щічні корінці відокремлюються через жолобок між горбками, тримаючи бур вертикально і рухаючи від щічного до піднебінного до з'єднання з раніше зробленим зрізом. Слід застосовувати втягувач м'яких тканин, щоб уникнути пошкодження слизової оболонки щік, як це очевидно в даному випадку.

Малюнок 153. У цієї собаки був створений подовжений клапан конверта лівий нижньощелепний другий премолярний зуб до першого молярного зуба. Зверніть увагу на помірну експозицію альвеолярної кістки під цими зубами, що дозволяє видалити щічну кістку, що може знадобитися для успішного видалення.

Малюнок 154. На цьому правому верхньощелепному собачому зубі у собаки створений клапоть ніжки за допомогою крайового розрізу та двох паралельних вертикальних розрізів під кутом дистобукальної лінії третього зуба верхньощелепного різця та кута мезіобукальної лінії першого верхньочелюстного премоляра зуба. Цей клапоть забезпечує оголення альвеолярної кістки і застосовується здебільшого, коли очікується важка екстракція або відбувається під час процедури.

Малюнок 155. Перед закриттям дефекту на шовній лінії (лініях) не повинно бути напруги, яка могла б схилити клапоть до зняття. Щоб досягти закриття без натягу, виконують тупий і різкий розріз окістя в основі клаптя, як показано в цьому зразку труп, звертаючи увагу на те, щоб не перфоровати клапоть (бажано за допомогою ножиць). Однак також можна ефективно використовувати скальпель або підшкішний ліфт.

Закриття ініціюється процедурою, яка називається фенестрація окістя (**Малюнок 155**). Окістя - це дуже тонка волокниста тканина, яка з'єднає слизову щік із підлеглою кісткою (Grant 1988). Оскільки окістя фіброзна, вона негнучка і заважатиме здатності закривати дефект без натягу. Однак слизова щік дуже гнучка і розтягується, покриваючи великі дефекти. Отже, розріз окістя використовує цей атрибут. Фенестрація повинна проводитися біля основи клаптя і повинна бути дуже дрібною, оскільки окістя дуже тонка. Цей крок вимагає пильної уваги, щоб не прорізати і не відрізати всю стулку. Це можна виконати за допомогою леза скальпеля; однак ножиці LaGrange дозволяють чудово керувати.

Після фенестрації клапоть повинен залишатися у бажаному положенні без швів. Якщо це не так, тоді напруга все ще присутня, і перед закриттям необхідний подальший розряд. Після закінчення звільнення клапан зашивають, як описано вище в розділі закриття.

Ампутація корони

Зуби, у яких розвинена резорбція коренів типу 2, можна лікувати ампутацією коронки (Dupont 1995). Ампутація коронки призводить до значно меншої травми для пацієнта та швидшого загоєння, ніж повне видалення. Ця процедура, хоча

загальноновизнана, досі суперечлива. Більшість ветеринарних стоматологів використовують цю техніку, однак із різною частотою. Стоматологи-ветеринари, як правило, використовують цей варіант лікування лише тоді, коли є значне або повне заміщення кореня кісткою. На жаль, більшість лікарів загальної практики використовують цю техніку занадто часто. Ампутація коронки може бути виконана лише за умови дотримання певних критеріїв (Niemiec 2015). (Див. Розділ "Усна патологія")

Це:

- Рентгенологічно підтверджене TR 2 типу
- відсутні дані про ендодонтичну хворобу (періапікальне розрідження)
- відсутні дані про втрату кісткової тканини пародонта,
- Відсутність рентгенологічно видно кореневого каналу
- Відсутність рентгенологічних доказів зв'язок пародонту
- Не лікувати каудальний стоматит.

Лікарі без стоматологічної рентгенології не повинні проводити ампутацію коронки. Пацієнтів, у яких є зуби з підозрою на резорбтивні ураження типу 2, слід направляти до стоматологічної установи.

Техніка

Ампутація коронки ініціюється шляхом створення невеликого клаптя ясенної оболонки навколо цільового зуба. Далі використовуйте поперечно вирізану конічну щілину, круглу або грушоподібну задирку на високошвидкісному наконечнику, щоб видалити всю коронку до рівня альвеолярної кістки. Потім кістка і зуб слід розгладити грубим алмазним бором. Після рентгенологічного підтвердження того, що зуб видалений принаймні до рівня кістки, ясна зашивається над дефектом. Для зняття напруги може знадобитися невелика фенестрація.

Висновок

Витяжки є дуже поширеною процедурою у ветеринарній медицині і часом можуть викликати неприємності, особливо для початківців. При правильному виконанні це лікування є прекрасним засобом для полегшення болю та інфекції в ротовій порожнині. Однак, якщо до процедур екстракції не ставитись належним чином, вони можуть (і будуть) спричиняти такі проблеми, як перелом кінчиків коренів та / або більш серйозні ятрогенні проблеми. Дотримуючись описаних вище кроків та застосовуючи терпіння, витяг стане не тільки простішим, але й більш успішним та корисним.

Ключові моменти

- Екстракції - це хірургічні процедури, і до них слід ставитись з таким самим рівнем поваги, як до будь-якої операції, щоб уникнути ускладнень.
- Усі екстракції можуть бути зведені до простих, одноразових екстракцій коренів шляхом секціонування та видалення щічної альвеолярної кістки. Отже, освоїти ази, і будь-який витяг можна виконати.
- Екстракції є хворобливими процедурами, тому для кожного пацієнта слід забезпечити належне лікування болю, включаючи регіонарну анестезію.
- Ампутація коронки є прийнятим методом терапії для запущених уражень TR типу 2 у котів, але лише за умови дотримання певних критеріїв (клінічних та рентгенологічних).
- Ніколи не видаляйте зуб без згоди клієнта.

РОЗДІЛ 8: РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТУ В ЗУБОВІЙ ОСВІТІ

Комітет проєкту WSAVA Dental Standardization настійно заохочує викладати ветеринарну стоматологію в університетських умовах як на бакалаврському, так і на аспірантському рівнях.

НАВЧАННЯ В ВЕТЕРИНАРНІЙ ШКОЛІ

Незважаючи на те, що захворювання порожнини рота та зубів дуже поширені серед дрібних тварин, ветеринарною стоматологією досі в більшості випадків нехтують у програмах ветеринарної медицини в більшості університетів. У всьому світі небагато ветеринарних факультетів, які включають стоматологію до звичайної навчальної програми, і лише декілька пропонують ветеринарну стоматологію як факультативний / факультативний курс, як правило, з обмеженою кількістю студентів (Perry 2014). Навчання ветеринарної стоматології у всіх університетах має включати, як мінімум, лекції з анатомії та фізіології порожнини рота та зубів, техніки орального / стоматологічного обстеження (включаючи рентгенографію зубів), а також найпоширеніші патології та захворювання. Крім того, повинні бути надані практичні влажні лабораторії для орального / стоматологічного огляду, рентгенографії зубів, лікування пародонту, регіональної анестезії та основні принципи видалення зубів.

навички компетентності», як це докладно описано у «Спільній заяві EVDS / EVDC про клінічні компетенції у стоматології та оральній хірургії малих супутників». (Доступно також за адресою: <http://www.evds.org/policystatements/day1skills>)

Ветеринарна стоматологія як спеціальність повинна бути включена в клінічну діяльність, щоб забезпечити необхідне навчальне середовище з клінічними випадками для студентів-ветеринарів. (Естегамати *та ін.* 2016) Створення відділення ветеринарної стоматології вимагає певних інвестицій в обладнання; однак, як правило, це можна досягти економічно ефективно. (Див. Розділ обладнання) Крім того, ветеринарні навчальні лікарні повинні прагнути надавати послуги ветеринарної стоматології на рівні спеціалістів. Цього можна досягти завдяки працевлаштуванню сертифікованого Радю ветеринарного стоматолога (Dipl. AVDC, Dipl. AVDC-Eq, Dipl. EVDC, Dipl. EVDC-Eq), який надає клінічні послуги, а також навчання для студентів та аспірантів (тобто інтерни та резиденти) студенти. В якості альтернативи студентам має бути надана можливість завершити свої ротації у ветеринарній стоматології як екстернат із спеціалістами ветеринарної стоматології в приватній практиці. Якщо в країні немає ветеринарного стоматолога, сертифікованого комісією,

Аспірантура

Підготовка докторантури

В даний час докторська ступінь є найвищим ступенем, який можна досягти в аспірантурі, і наголошує на наукових дослідженнях. У майбутньому, в ідеалі, повинні бути сформовані програми підготовки докторів наук, орієнтовані на ветеринарну стоматологію, з подальшим проживанням або навпаки для підготовки лікарів-вчених (DeLuca *та ін.* 2016).

Навчання проживання

В даний час проживання у ветеринарній стоматології можна отримати в одному з двох зареєстрованих коледжів у всьому світі - AVDC (Американський ветеринарний стоматологічний коледж, www.avdc.org) або EVDC (Європейський ветеринарний стоматологічний коледж, www.evdc.org). Навчання за місцем проживання - це клінічно орієнтоване навчання, хоча мешканець повинен брати участь у певних наукових заходах.

Для того, щоб пройти навчання з ординатури, ветеринар повинен відповідати певним критеріям, як описано AVDC (<http://www.avdc.org/register.html>) або EVDC (http://176.32.230.22/evdc.info/?page_id=40). Зазвичай перед зарахуванням потрібно щонайменше 1 рік стажування (або еквівалент). Отримавши реєстрацію та пройшовши навчання, резидент повинен підтвердити високий рівень знань та клінічних навичок, як це детально описано в документах AVDC або EVDC. Це може зайняти від 2,5 до 6 років (мінімум 3 роки для затвердженої стандартної або альтернативної програми підготовки резидентів в EVDC; мінімум 30 місяців для будь-якої затвердженої програми навчання AVDC), перш ніж резидент має право на вступний іспит до коледжу. Тільки після того, як кандидат успішно склав практичний та письмовий іспити, їм присвоюється статус Диплома. В ідеалі в майбутньому, *та ін.* 2015 рік; DeLuca *та ін.* 2016 рік; Естегамати *та ін.* 2016). В даний час рівень залучення університетів до підготовки ветеринарних лікарів-стоматологів є поганим або не існує. Створення навчальних програм та програм резидентури з ветеринарної стоматології має бути одним із головних пріоритетів ветеринарних факультетів у всьому світі.

Ключові моменти:

- Ветеринарна стоматологія - це в основному занедбана галузь у програмі ветеринарної медицини в більшості університетів.
- Викладання ветеринарної стоматології на бакалаврському рівні має включати лекції та практичні семінари з основних методів обстеження, а також найпоширеніших захворювань та методів лікування порожнини рота / зубів.
- Навчальні лікарні повинні створити відділення ветеринарної стоматології, що прагне надавати стоматологічні послуги на спеціалізованому рівні для створення необхідного навчального середовища.
- Навчання в аспірантурі з ветеринарної стоматології повинно включати підготовку до ординатури, в ідеалі в майбутньому в поєднанні з підготовкою докторів наук.
- Ефективне викладання ветеринарної стоматології у ветеринарній школі є запорукою прогресу у цій галузі ветеринарної медицини.

ПОЗИЦІЯ ПРО ПОЗИЦІЮ ПРО БЕЗКОШТОВНУ СТОМАТОЛОГІЮ (AFD)

Цей документ має періодичне повідомлення; анестезія необхідна для ефективного та ретельного проведення стоматологічних процедур, включаючи професійне чищення зубів, повний огляд ротової порожнини, рентгенографію зубів, видалення та будь-яку іншу необхідну терапію (Wallis C, et al, 2018)

Про неефективність та недоречність AFD говорили у кожному відповідному розділі, включаючи анестезію та добробут. Автори цих рекомендацій заявляють, що AFD не приносить користі тварині за потенційно великих витрат. AFD не забезпечує розумної медичної вигоди, є стресом і потенційно небезпечним для пацієнта. Крім того, стільки ж ветеринарів та власників

помилково вважаю, що потреба в стоматологічній терапії базується на кількості видимого зубного каменю на поверхні зуба, видалення лише цієї патології на поверхні без діагностики та лікування патології піддесневого мозку може затримати ефективну терапію хворобливого захворювання. Насправді, недавнє дослідження довело, що непрофесійне масштабування зубів дає результат у пацієнтів з *гірше* здоров'я пародонту (Stella JL, et al 2018). AFD в кінцевому підсумку призводить до того, що пацієнти страждають від хронічного болю та інфекції без потреби, коли доступні безпечні та етично відповідні альтернативи для ефективної допомоги.

З усіх вищезазначених причин комітет Стоматологічних рекомендацій WSAVA вважає, що AFD викликає серйозне занепокоєння щодо добробуту тварин, а також є нижчим за стандарт догляду. Таким чином, WSAVA приєднується до наступних ветеринарних асоціацій, рішуче виступаючи проти цієї практики.

Міжнародні товариства:

- Академія ветеринарної стоматології
- ~~Американський~~ ветеринарний стоматологічний
- ~~Американське~~ ветеринарне стоматологічне
- Американська асоціація лікарняних тварин
- Американський коледж анестезії та знеболення
- ~~Бразильський~~ ветеринарний стоматологічний
- ~~Бразильське~~ ветеринарне стоматологічне
- Федерація європейських асоціацій ветеринарних тварин

Міжнародні нестоматологічні товариства:

Національні товариства:

- **Австралія:** Австралійська ветеринарна асоціація
- **Австрія:** Австрійське товариство ветеринарної стоматології
- **Бельгія:** Бельгійсько-голландське наукове стоматологічне товариство
- **Хорватія:** Хорватська ветеринарна служба дрібних тварин
- **Чеська Республіка:** Чеське ветеринарне стоматологічне товариство
- **Фінляндія:** Suomen Elinlääkripraktikot ry
- **Франція:** Французька ветеринарна стоматологічна група
- **Німеччина:** Німецьке ветеринарне стоматологічне товариство
- **Греція:** Грецьке товариство ветеринарних тварин (HCAVS)
- **Ірландія:** Ірландське ветеринарне стоматологічне товариство
- **Італія:** Італійське товариство ветеринарної стоматології та хірургії порожнини рота
- **Японія:** Японське стоматологічне товариство дрібних тварин
- **Нідерланди:** Стоматологічна робоча група Нідерландів
- **Норвегія:** Норвезька ветеринарна асоціація дрібних тварин
- **Польща:** Польська ветеринарна асоціація дрібних тварин
- **Португалія:** Португальське товариство ветеринарної стоматології
- **Румунія:** Румунське товариство ветеринарної стоматології
- **Росія:** Російська ветеринарна асоціація дрібних тварин
- **Словенія:** Словенська ветеринарна асоціація дрібних тварин
- **Іспанія:** Іспанське ветеринарне стоматологічне товариство
- **Швеція:** Шведське ветеринарне стоматологічне товариство
- **Швейцарія:** Швейцарське товариство ветеринарної стоматології
- **Великобританія:** Британська ветеринарна стоматологічна асоціація; Королівський коледж ветеринарних хірургів

Американський:

- Каліфорнійська ветеринарна медична рада
- Ветеринарна медична рада штату Невада
- Ветеринарна медична асоціація Онтаріо

РОЗДІЛ 9: ПОТРІБНЕ ОБЛАДНАННЯ

УСНЕ ОГЛЯД

Оцінка свідомого пацієнта

Усний огляд повинен бути однією з найбільш часто виконуваних процедур у практиці дрібних тварин. WSAVA вважає, що усний іспит повинен бути невід'ємною частиною будь-якого огляду здоров'я. Для ретельного орального обстеження необхідний систематичний підхід до дослідження як нормальних, так і аномальних структур (Hansen 2009).

Обладнання, необхідне для детального внутрішньоротового свідомого обстеження, включає: достатнє освітлення кімнати, збільшення та ручку. Бажано, щоб клініцист носив оглядові рукавички для оцінки ротової порожнини, як для захисту ветеринара, так і для пацієнта, а також для зменшення ризику передачі інфекції. Хоча світло може здаватися очевидним, багато клініцистів намагаються провести обстеження в погано освітленій кімнаті неозброєним оком, результати яких не задовольняють. Світло пера (або ото / офтальмоскоп) можна використовувати для поліпшення візуалізації, а також для просвічування зуба для визначення життєвої сили.

Правильне розташування пацієнта повинно забезпечити рот на належному рівні для комфортного оцінювання оглядаючим ветеринаром (вигідне ергономічне розташування) (Aller 2005; DeForge 2002).

Необхідне обладнання для усвідомленого усного іспиту в країнах 1, 2, 3 рівня:

1. Хороше джерело світла
2. Оглядові рукавички

Обстеження під загальною анестезією

Після досягнення загальної анестезії та інтубації можна і потрібно провести повний і ретельний оральний огляд. Усі стоматологічні процедури повинні проводитися під загальним наркозом (див. Розділ «Знеболення»). Ендотрахеальна інтубація є критичною для стоматологічних процедур. Рекомендується подальший захист дихальних шляхів за допомогою глоткової упаковки, а також електронні трубки належного розміру, щоб уникнути травмування трахеї. Використання ларингоскопа допоможе з інтубацією та оглядом області ротоглотки. (**Малюнок 156**)

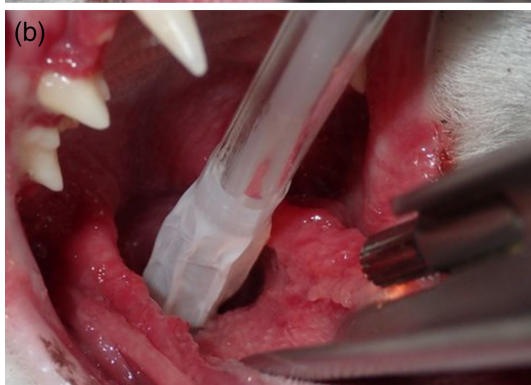
Предмети, що використовуються для утримання відкритого рота та допомоги у візуалізації під час проведення COHAT та інших стоматологічних процедур, повинні складатися з підставки відповідного розміру, а не з підпружиненими кляпами. Пам'ятайте про ризик сліпоты при розширеному роті у котів (Barton-Lamb *et al.* 2013; Мартін-Флорес *et al.* 2014; Скривані *et al.* 2014).

- Обладнання для підтримки температури:
 - Рівень 1: пристрій для підігріву гарячої води
 - Рівні 2 і 3: примусовий пристрій теплого повітря
- Анестезуючі методи: інгаляційна анестезія, загальна внутрішньовенна анестезія (TIVA), доступ кисню для попереднього оксигенації та подальше використання під час інгаляційної анестезії, обладнання для локальних нервових блоків
- Моніторинг анестезії: температура тіла, запис пульсу, частота дихання, запис артеріального тиску, вимірювання вичерпаного CO₂ (рівні 2,3)
- Додаткове обладнання: IV інфузійний насос (рівень 3)

Після введення анестезії клініцист повинен уважно оцінити м'які тканини, включаючи язик, ясна, слизову, ротоглоткові та мигдаликові ділянки. Далі слід зазначити оцінку твердих тканин (включаючи верхню щелепу та нижню щелепу) та зубних рядів як у цілому, так і окремо, включаючи відсутність, обертання та / або перелом зубів. Потім проводиться оцінка стану здоров'я пародонту, включаючи глибину зондування (до 6 точок зондування на зуб), рецесію ясен та гіперплазію, рухливість, залучення фурації та інші патології порожнини рота. Як звичайні, так і ненормальні висновки повинні бути записані на стоматологічній карті (див. Розділ обстеження) (Tutt 2006a).

Мінімальне обладнання (рівень 1,2,3), необхідне для детального внутрішньоротового обстеження, включає:

1. Хороше джерело світла
2. Збільшення (наприклад, лупи або лупа)
3. Фотографія (камера чи відео - мобільний телефон прийнятний) Пародонтальний
4. зонд / дослідник
5. Стоматологічне дзеркало
6. Втягувач губ
7. Кляп для рота (шприц належного розміру або пластиковий кляп)
8. Засоби індивідуального захисту (окуляри, маска та оглядові рукавички). Пародонтальні зонди використовують для вимірювання глибини ясенної борозни та пародонтальних кишень. Зазвичай вони являють собою металевий або пластиковий конічний стрижень з тупим кінцем, прикріпленим до ручки, с

Малюнок 156. Безпосередньо перед ендотрахеальною інтубацією за допомогою (якщо це можливо) ендотрахеальної трубки з манжетами, ларингоскоп використовується для короткого огляду ділянки ротоглотки. У цієї кішки відзначається важкий хвостовий стоматит із запаленням, що поширюється в глотку.

Малюнок 157. Зонд пародонта Williams 14 з маркуванням на 1-2-3-5-7-8-9-10 (у міліметрах).

Малюнок 158. Вівчарський гачок дослідник зубів.

Малюнок 159. Стоматологічне дзеркало.

Малюнок 160. Втягувач м'яких тканин Кауда Міннесота.

Малюнок 161. Наліт на поверхнях слизової оболонки зубів і ротової порожнини цієї собаки видно після нанесення розчину, що розкриває наліт (2% еритрозин). Найгустіший наліт - там, де барвник найтемніший.

градуировані міліметрові розмітки. Є кілька типів. Williams, Marquis, Michigan-O, UNC та Nabors, як правило, доступні (**Малюнок 157**).

Зонд дозволяє клініцисту вимірювати та оцінювати індекс гінгівіту (кровотеча при зондуванні), глибину борозни або кишені, ступінь збільшення та / або спаду ясен, а також вплив фурації (у багатокоренових зубів).

Дослідник часто зустрічається на протилежному кінці пародонтального зонда. Це інструмент з гострим наконечником, який може використовуватись клініцистом для дослідження конкременту як над-, так і під яснами; також можуть бути оцінені дефекти зубів, такі як резорбтивні ураження, вплив пульпи, стирання, садна, втрата емалі або дентину (**Малюнок 158**).

Стоматологічне дзеркало є важливим діагностичним допоміжним засобом для оцінки піднебінних або мовних поверхонь зубних рядів, а також каудальної частини зубного ряду та носоглотки (**Малюнок 159**).

Втягувач губ використовується для поліпшення візуалізації хвостового зубного ряду або для оцінки, або для фотографування. Він може використовуватись під час стоматологічних процедур для поліпшення видимості хірургічної області (**Малюнок 160**).

Іншим варіантом діагностики є рішення, що розкривають наліт: чим більша товщина нальоту на поверхні зуба, тим темніше барвник. Найпоширенішим одностадійним барвником є еритрозин. Перед чищенням зубів краплю 2% еритрозину наносять на надясенну поверхню зуба і змивають легким струменем води. Також може бути використаний флуоресцеїн. Інший інструмент використовує блакитне світло (приблизно 405 нм довжина хвилі), яке змушує зрілий наліт світитися червоним (через порфірини всередині нальоту). Цей кількісний інструмент світлової флуоресценції або QLF можна використовувати в затемненій кімнаті консультацій для демонстрації зрілого нальоту (Wallis C та ін 2016, Маршалл-Джонс та ін. 2017). (**Малюнок 161**).

Рентгенологія / Рентгенографія

Оральна рентгенологія та рентгенографія важливі для адекватної діагностики та прийняття рішень у ветеринарній стоматології. Виконання стоматології без рентгенографії значно збільшує ймовірність відсутності патології, а також створює ятрогенну травму.

Для виготовлення діагностичної рентгенограми необхідне обладнання включає рентгенівський генератор (**Малюнок 162**), стоматологічна плівка (**Малюнок 163**) і розробницьке рішення, або цифрова стоматологічна система та комп'ютер із відповідним програмним забезпеченням. Для стоматологічних цілей завжди краще використовувати стоматологічний рентгенівський апарат, однак діагностичні знімки можна отримати за допомогою рентгенографії всього тіла та відповідної техніки. Слід зазначити, що рентгенографія всього тіла, як правило, буде недостатньо детальною для правильної стоматологічної діагностики, і її дуже складно виставити. Тому завжди рекомендуються стоматологічні генератори та внутрішньоротові плівки / датчики. При рентгенографії невеликих предметів (тобто пальців ніг) або маленьких пацієнтів (наприклад, кишенюкових домашніх тварин), стоматологічний рентгенівський апарат може бути використаний як пристрій для всього тіла.

Є кілька варіантів отримання діагностичних стоматологічних зображень:

1. Звичайний ветеринарний рентгенівський генератор (рівень 1)
2. Стоматологічний генератор радіології плюс:
 - a. Неекранна внутрішньоротова стоматологічна плівка (рівень 2)
 - b. Фотостимулюючі фосфорні (PSP) пластини (система CR)
 - c. Цифрові датчики (система DR)

Малюнок 162. Настінний стоматологічний рентгенівський генератор в стоматологічній операції. Генератор прикріплений до довгого плеча, щоб легко дістати пацієнта до стоматологічного столу.

Малюнок 163. Набір звичайних внутрішньоротових зубних плівок (розміри 0, 2, 3 та 4). Ці плівки дають якісні зображення, однак необхідна ручна обробка, яка займає більше часу і вимагає використання екологічно безпечних хімічних речовин.

Цифрова стоматологічна рентгенографія повинна застосовуватися у всіх країнах рівня 3.

Ручну обробку можна виконати за допомогою вологої хімії в темній кімнаті (приміщенні, в яке світло не потрапляє) або в світлозахисній камері при денному світлі (іменованій розробником на стороні стільця). Ці методи вимагають від оператора розміщення плівки у резервуарах, що містять проявник та закріплювач, на заздалегідь визначений час. В результаті виходить волога плівка, яку необхідно висушити перед дослідженням. Мокра плівка не демонструє деталей і призведе до пропущених діагнозів, якщо використовуватиметься для оцінки. (Немієць *та ін.* 2004b, Niemiec 2018b).

Обробку також можна виконати автоматично, використовуючи автоматичний процесор. Тут використовується волога хімія, але внутрішні валики для переміщення плівки через ванни проявника та фіксатора з заданою швидкістю, а вироблена плівка суха (Niemiec *та ін.* 2004b, Niemiec 2018b).

Фотостимулюючі фосфорні пластини (технологія CR) (рис. 164)

Це гнучкі поліефірні плівки, які підтримують фотостимулюючий люмінофор, осаджений у смоли на поверхні. Після первинного опромінення збуджені електрони в люмінофорному матеріалі залишаються «захопленими» в центрах кристалічної решітки, поки не стимулюються другим освітленням. Ці мобілізовані електрони вивільняють синьо-фіолетову люмінесценцію 400 нм, що виробляється пропорційно кількості захоплених електронів, яка безпосередньо пов'язана з вихідним рентгенівським пучком. Потім він збирається, дозволяючи отриманому сигналу перетворитися на цифрове зображення. Фосфорні пластини доступні у багатьох розмірах: від 0 до 9, багаторазові, а заміна цілком доступна.

Цифрові датчики (технологія DR) (Малюнок 165)

Існує безліч прямих цифрових систем для людини та ветеринарії. Це чудові засоби отримання рентгенограм зубів. Єдиним серйозним недоліком є відсутність пластили номер 4 з прямими цифровими системами (датчиками). Основними перевагами прямих цифрових систем є зменшення радіаційного опромінення, швидкість створення зображення та можливість змінити положення сенсора та / або головки трубки, якщо вигляд не правильний з першого разу.

Рисунок 164. Приклад технології CR з використанням пластин PSP та сканера для оцифровування стоматологічних зображень, які можна додатково вдосконалити за допомогою комп'ютерного програмного забезпечення.

Рисунок 165. Приклад цифрового датчика, який використовується в системах DR для захоплення зображення, яке в подальшому обробляється за допомогою конкретного комп'ютерного програмного забезпечення.

Обладнання для чищення зубів

А. Основний набір ПРОФІ (рівень 1) повинен містити:

Діагностична апаратура: _____

Дивись вище

Прилади для масштабування: (Niemiec 2003b, 2018 г) Рівень 1:

1. Щипці для видалення зубного каменю (**Малюнок 166**)
2. Скалер (для наддесневого масштабування) (**Малюнок 167**)
3. Вибір кюреток (для піддесневого масштабування) (**Малюнок 168**)
4. Камінь і олія (**Малюнок 169**)

Рівень 2 і 3 повинен мати вищезазначений плюс:

1. Стоматологічна установка (висока і низька швидкість) (**Малюнок 170**)
 2. Механічне масштабування: звукове або ультразвукове (п'єзоелектричне, магнітострикційне)
 - а. Відповідні над- і піддесневі підказки. (**Малюнок 171**)
- Профі-паста / пемза (**Малюнок 172**)

Малюнок 166. Щипці для видалення зубного каменю використовуються для видалення великих шматочків зубного каменю (зубного каменю) перед подальшим детальним масштабуванням. Однак слід дотримуватися великої обережності, щоб не зламати / пошкодити зуб під час використання цього інструменту.

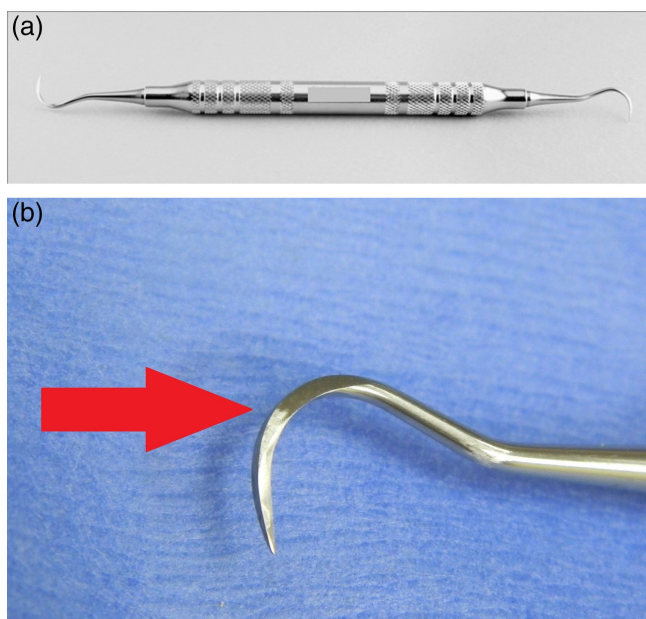

Рисунок 167. Серпоподібний скалер (а) з вигляду зверху на кінчик (б) Це прекрасні інструменти з двома ріжучими поверхнями, гострим наконечником і лезом з ріжучими поверхнями, червоною стрілкою під кутом 90 градусів до ручки, призначеної для наддесневого використання .

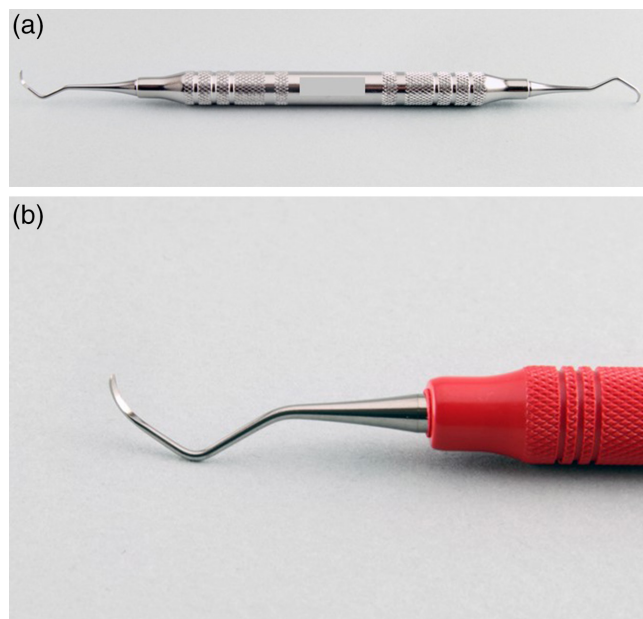

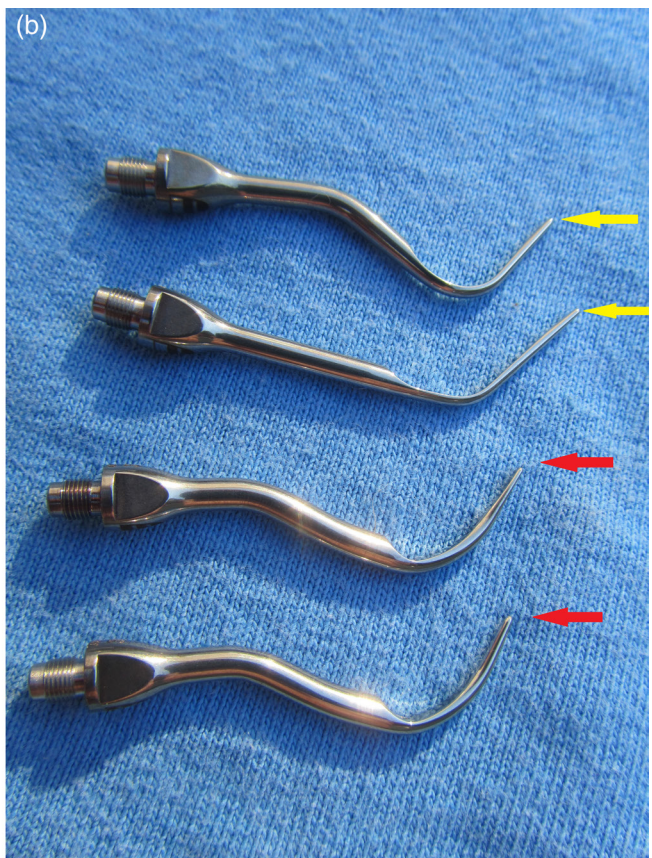
Рисунок 168. Приклад кюретки Грейсі (а) з висхідним видом на кінчик (б) Це прекрасні інструменти з одностороннім ріжучим лезом, кутовим під 70 градусів до валу та закругленим носком, призначеним для піддесневого використання в певній зоні арки.

Малюнок 169. Плоский точильний камінь, необхідний для регулярного (в ідеалі після кожного використання) заточування всіх ручних інструментів. Потрібні також циліндричні та конічні заточувальні камені.

Малюнок 170. Стоматологічна установка із (зліва направо) триходовим шприцом, високошвидкісним наконечником на повітрі, низькошвидкісним наконечником на повітрі та ультразвуковим скалером. До стоматологічного блоку можна додати ще кілька варіантів обладнання, включаючи електричні наконечники.

Малюнок 171. Ультразвуковий п'єзоелектричний скалер (а) та виділений над- (нижній - червоні стрілки) та піддесневий (верхній - жовті стрілки) наконечники (б).

Обладнання для наддесневого масштабування

Ручні шкалери

Ручні шкалери мають рукоятку, з'єднану з лезом, яка має двосторонній ріжучий край, що сходиться до гострої точки. Лезо трикутного перерізу. Гостре лезо використовується для видалення зубного нальоту, конкременту та інших відкладень з надясенного зуба

поверхні. Вони тримаються в модифікованому схопленні типу пера. Лопатка розміщується на поверхні зуба на краю ясен і використовується при потягуванні, що відтягує лезо від ясен. Ручні валики бувають різних моделей, одним з яких є серпоподібний валик. Найпоширенішими є Універсал (або Н6 / Н7), Жакет і Морс (Theuns 2012) (Див. Малюнок 167)

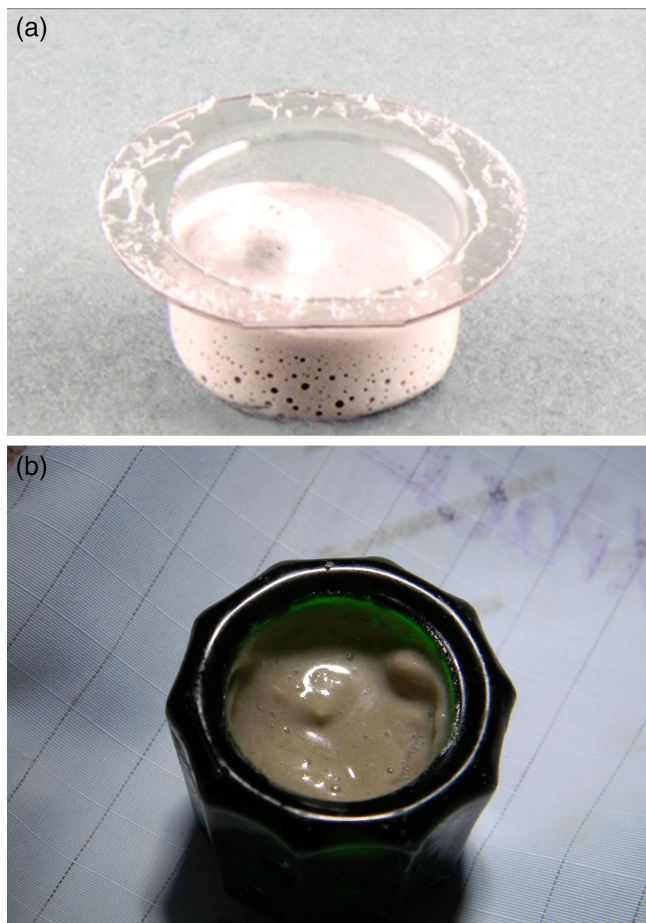
Ультразвукові скалери

Ультразвукові скалери зазвичай використовуються для видалення над'ясенного нальоту та конкременту. Ультразвукові скалери працюють на частоті > 25 кГц. Основна дія видалення зубного нальоту та зубного каменю полягає в механічному ударі або коливанні. Це досягається за допомогою вібраційного наконечника, що стикається з конкрементом і обриває його. Крім того, ультразвукові скалери створюють ефект, який називається «кавітацією», тобто імпульси бульбашок, що утворюються у воді охолоджуючої речовини кінчиком скейлера. Кавітація сприяє видаленню конкременту, а також порушує мембрани спірохет - забезпечуючи антибактеріальний ефект.

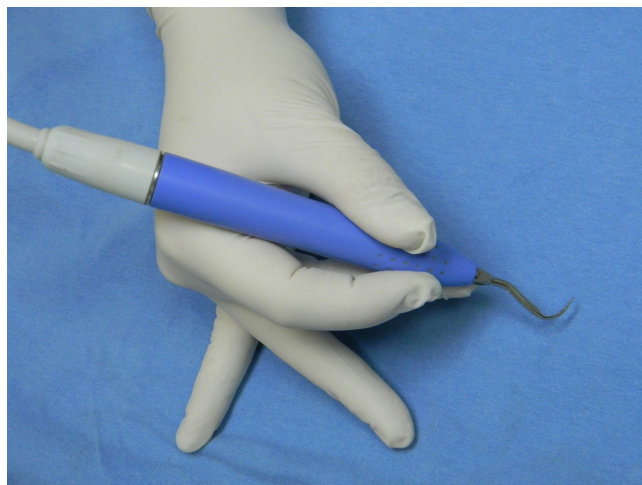
Ультразвукові скалери працюють за допомогою електрики, і робочий наконечник має один із трьох типів руху. Магнітострикційний тип використовує стос паралельних нікелевих смуг, які подовжуються і вкорочуються при впливі змінного електричного струму. Це призводить до того, що кінчик скалера рухається еліптичним рухом вісімки. Існує два класи стеків, один вібрує з частотою 25 кГц, інший - з частотою 30 кГц. Ферритові стрижневі шкали використовують стрижень, який вібрує при розширенні та стисканні. Це змушує титановий наконечник скалера рухатися круговим або еліптичним способом. П'єзоелектричні шкали використовують кристал кварцу в рукоятці, який розширюється і стискається під дією змінного струму. Це призводить до того, що кінчик скейлера рухається лінійно вперед і назад. Він вібрує з частотою від 25 до 45 кГц.

Рукоятка ультразвукового скалера утримується у формі ручки. (Малюнок 173) Кінчик прилягає до поверхні зуба на краю ясен і знаходиться в легкому контакті з конкрементом. Кінчиком рухають легкими погладженнями по поверхні зуба. Оператор повинен дозволити вібраціям руйнувати конкремент. Якщо наконечник використовувати як ручний скалер і прикласти силу до зубного каменю, наконечник, ймовірно, пошкодиться і перестане коливатися.

Ультразвукові скалери можна безпечно використовувати на будь-якій поверхні зуба, яку ви можете візуалізувати. Кінчик магнітострикційного та п'єзоскалера є дуже гарячим при звичайному використанні. Охолоджуюча рідина абсолютно необхідна, щоб запобігти перегріванню зуба та спричиненню хворобливого пульпіту та можливої загибелі. Розпилювач води повинен бути спрямований в кінець наконечника для розсіювання тепла. Потрібно бути обережним взагалі

Малюнок 172. Одноразова профілактична паста (а) та пемза (b).

Малюнок 173. П'єзоелектричний ультразвуковий скалер, утримуваний у формі ручки, що допомагає оператору безпечно маніпулювати інструментом, але без значних зусиль.

разів, щоб переконатися, що охолоджуюча рідина належним чином досягає наконечника, особливо якщо масштабувач використовується під яснами. Правильно розроблені піддесневі наконечники дозволять водяному охолоджувачу речовині дістатися до наконечника і використовуватись піддеснево.

Якщо ультразвуковий скалер не видаляє зубний камінь з розвивальних хребтів та кустових частин, слід застосувати ручний скалер.

Звукові шкалери

Sonic масштабувачі працюють, використовуючи повітря високого тиску з компресора або газового балона. Звуковий скалер має робочий наконечник, який вібрує з частотою 18-20 кГц і виробляє менше тепла в порівнянні з ультразвуком. Зазвичай вони мають струмінь водяного пульверизатора для охолодження зуба та змивання сміття. Перевага полягає у зменшенні шкоди зубу через перегрівання або частоту вібрацій кінчиків, але вони можуть бути повільнішими при сильному накопиченні конкременту і можуть спричинити більше пошкодження зуба (Bellows 2004).

Сублінгвальне масштабування, обрізання коренів та кюретаж

Незважаючи на те, що масштабування лише коронки зуба призводить до естетичного результату для власника, воно не забезпечує ніяких вимірюваних медичних переваг для лікування або профілактики захворювань пародонту. Повне лікування встановленої пародонтози вимагає масштабування під ясна та кюретажу. Термін обрізання коренів використовується для опису вишкрібання некротичного цементу з поверхні кореня, тоді як кюретаж описує видалення епітеліальних клітин, ендотоксинів та скупчень зі стінки епітелію, що вистилає кишеню. (Niemiec 2013e & h) Піддесневе обрізання та підяснений кюретаж можна виконати за допомогою ультразвукових та звукових скалерів (з використанням кінчиків піддесневих) або ручних інструментів, які називаються кюретками.

Традиційно стоматологи-люди застосовували ручні інструменти для кореневої корекції та підясненого кюретажу. Існує два типи кюреток, універсальна та специфічна для певної області. Універсальний тип, прикладом якого є Колумбія та Барнхарт, має дві ріжучі поверхні, закруглений носок та лезо з ріжучими поверхнями, нахиленими під кутом 90 градусів до рукоятки. (Див. Малюнок 167) Тип конкретного району, прикладом якого є Грейсі, має закруглений носок та односторонній ріжучий диск, котрий знаходиться під кутом на 70 градусів до валу (частини інструменту між ріжучим лезом та рукояткою). (Див. Малюнок 168)

На додаток до кута зсуву 70 градусів, кюретки Грейсі також мають додатковий вигин на хвостовику, що дозволяє належним чином адаптуватись до різних зубів. Ці кюретки зустрічаються в різних кутах від 1 до 18. Чим більше число, тим більше згинається аксесуар і чим далі в роті, тим інструментом призначений для використання.

Малюнок 174. Полірування за допомогою профілактичної пасти в гумовій чашці на повільному ручному наконечнику з повільним приводом. Зверніть увагу, що на полірувальну чашку застосовують легкий тиск, щоб розширити краї чашки, що забезпечує поліпшене полірування.

Заточка інструменту

Обов'язково, щоб скалери та кюретки були чіткими. Тупа або тьмяна лопатка не видалить скупчення і випалить камінь на поверхні кореня зуба. Заточування - це вміння, на яке потрібно оволодіти часом, і якщо одна людина в клініці зможе добре заточити, ваша стоматологія покращиться. (Niemiec 2013c)

Полірування

Полірування поверхні зуба після луцення видаляє будь-який мікроскопічний наліт і конкремент і забезпечує гладку поверхню зуба, яка уповільнює повторне прикріплення зубного нальоту та конкременту. Надмаснічне масштабування та стругання коренів, навіть якщо все зроблено правильно, залишать трохи шорстку поверхню емалі, що сприятиме повторному прикріпленню нальоту. Полірування проводиться нанесенням абразивної пасти в чашку на поверхню зуба. Тиск на полірувальну чашку розгорить краї, які потім можна злегка спрямувати під гумку, щоб полірувати підясна. (Малюнок 174)

Взагалі кажучи, існує два типи полірувальних дій. Традиційна чашка, яка безперервно обертається зі швидкістю 3000 об / хв, і чашка нового типу із зворотно-поступальним рухом назад і вперед. Чашки не слід накладати на поверхню зуба тривалістю більше 3-5 секунд, оскільки виділене тепло може спричинити підвищення температури дентину та незворотний пульпіт. Пасту випускаються з різними смаками та сортами. Тонкі сорти забезпечують більш гладку обробку, тоді як курсові сорти видаляють більше емалі та створюють більш грубу поверхню. Також можна придбати пасту у багаторазовій банці або окремі капплети. Під час полірування зубів ту саму профілактичну чашку не слід занурювати в багаторазову баночку, оскільки вона забруднюється. Пасту можна поміщати в окремий посуд для кожного пацієнта. Для кожного пацієнта слід використовувати нову чашку. Для полірування зубів також можна використовувати пемзу та водну суспензію.

Екстракції / хірургія порожнини рота

Видалення зуба - одна з найпоширеніших хірургічних процедур, що проводяться ветеринарами в практиці дрібних тварин. Хоча відновлення переломів щелеп, закриття oro-носових норниць та видалення пухлин ротової порожнини, як правило, розглядаються як хірургія ротової порожнини, видалення зуба - це хірургічне лікування та процедура, яка повинна бути вдосконалена усіма практиками.

Ідеальне видалення зуба - це видалення цілого зуба і всіх коренів з мінімальною травмою навколишніх м'яких і твердих тканин. Ця концепція малоінвазивної хірургії призводить до того, що рана заживає швидко і без ускладнень. Видалення зуба вимагає від ветеринара детальних знань з анатомії, загоєння і накладання швів, належних стоматологічних матеріалів та обладнання, а також техніки виконання процедури. Кожен ветеринар повинен докласти зусиль, щоб зробити кожне видалення зуба ідеальним.

НАБОР ДЛЯ РОТОВОЇ ХІРУРГІЇ (МАЛЮНОК 176)

Видобувна апаратура

1. Асортимент люкс-ліфтів (люксаторів) для розрізання періодонтальної зв'язки. Люксатор складається з рукоятки, валу та робочого кінця. Робочий кінець має увігнуту поверхню і протилежну опуклу поверхню, кінчик розшаровується до округлої точки. Лезо доходить до тонкого / гострого кінчика. (Малюнок 176)

Рисунок 175. Набір для хірургічної екстракції, що містить основні хірургічні інструменти (наприклад, ручку скальпеля, тримач голки, щипці для тканин, підбір ножиць), підшкірний ліфт, асортимент люксаторів та екстракційні щипці. Всі інструменти упаковані у касету, що забезпечує стерилізацію інструментів після кожного використання.

Малюнок 176. Приклад люксатора.

- Елеватори використовуються для розриву періодонтальної зв'язки та підняття зуба. Традиційний ліфт називають "прямим". Він складається з рукоятки, валу та робочого кінця. Робочий кінець складається з лопаті з паралельними сторонами, увігнутої та протилежної опуклої поверхні з плоским (перпендикулярним до валу) наконечником. Кінчик може бути гострим або тупим. (**Малюнок 177**)
- Екстракційні щипці використовуються для видалення розпушеного зуба з альвеоли. Витяжні щипці мають дві ручки і два дзьоби, яким протиставляються, коли ручки стискаються. Дзьоби використовуються для захоплення коронки зуба, щоб витягти її з альвеоли. (Сильфон 2004) (**Малюнок 178**)

Основний набір для хірургічної операції на порожнині рота на м'яких тканинах включає: (Terpak & Verstraete 2012)

- Ручка скальпеля
- Тканинні щипці
- Періостальні ліфти
- Ножиці для тканин
- Шовні ножиці
- Голкотримач
- Втягувач губ

Зверніть увагу, що для котів, собак середніх та великих порід повинні бути доступні різні розміри вищезазначеного обладнання. Країна рівня 1

повинна мати:

- Набір для хірургічного втручання
- м'яких тканин Ліфти або люксатори
- Витяжні щипці
- Деякі методи секції зубів

Рівень 2 і 3 повинен мати вищезазначений плюс:

- Високошвидкісний стоматологічний блок та наконечник з різними борами
 - Для прорізування зубів та різання твердих тканин зубів

Все обладнання слід дезінфікувати, дезінфікувати та / або стерилізувати, виходячи з категорії використання кожного предмета (наприклад, некритичне, напівкритичне або критичне) (Terpak CH & Verstraete FJM 2012) (**Малюнок 179**) Основні рекомендації FECAVA щодо гігієни та контролю інфекцій у ветеринарній практиці: http://www.fecava.org/sites/default/files/files/2014_12_recommandation_hygiene.pdf

ШОВНИЙ МАТЕРІАЛ

Розсмукуючий шов рекомендується робити для порожнини рота, оскільки зняття швів у роті є складним до неможливого. Мононитковий шов воліють плести, оскільки він викликає найменше подразнення та пов'язаний із найменшою кількістю інфекції. Поліглекапрон 25 є найпопулярнішим матеріалом серед ветеринарних стоматологів (Tutt 2006b).

Що стосується розміру шва, загалом для котів рекомендується 4/0 - 5/0, а для собак - 4/0 - 3/0. Шовні голки для хірургічного втручання в ротовій порожнині повинні бути накладеними. Викривлення голки становить 3/8 або 1/2, причому остання більш виражена в каудальній частині ротової порожнини. Реверс

Малюнок 177. Приклад крилатого ліфта.

Малюнок 178. Екстракційні щипці.

PREVENT INFECTION

Effective implementation of hygienic measures is essential to prevent and contain the transmission of nosocomial infections to animals and humans both within veterinary settings and in the community.

FECAVA Key Recommendations for Hygiene and Infection Control in Veterinary Practice

CLEAN AND DISINFECT HANDS Proper hand hygiene is key in the control of nosocomial infections in practice. WASH HANDS Using water and pH friendly, non-medicated soap - At the start and end of the working day. - After visiting the toilet. - Before and after eating or smoking. - When visibly soiled. - After handling animal fluids and excretions. - Before aseptic or invasive procedures in combination with disinfection. DISINFECT HANDS (use alcohol-based hand sanitizers (prEN 1500 Compliant)) - That are dry and clean. - Before and after handling each patient. - Before and after gloving. - Before touching equipment, door handles and keyboards. No jewelry (rings, bracelets), wristwatches, nail polish or fake nails should be worn. Nails should be kept short and clean. 	WEAR PROTECTIVE CLOTHING Use dedicated hospital clothing and do not handle animals in private clothes. To ensure that hands and forearms can be kept clean short-sleeved lab coats or scrubs should be worn at all times when handling patients. Protective clothing should not be worn outside the working environment or dedicated areas. ADDITIONAL PROTECTIVE CLOTHING Masks, hair caps, sterile gowns and gloves should be used for surgical and invasive procedures. - Plastic aprons, gloves and masks are required when handling: - Patients with known or suspected contagious disease. - Potentially contaminated fluids and secretions. Change the additional protective clothing: - Between patients. - When moving between wards, isolation and intensive care units. 	CLEAN AND DISINFECT PREMISES Use approved cleaning products and disinfectants for veterinary premises and follow label instructions. Use gloves. For equipment, follow the recommendations from the manufacturers. SURFACES AND EQUIPMENT - Clean and disinfect before and after each patient and when visibly soiled or contaminated. - Clean and disinfect door handles, keyboards, light switches, phones, anaesthetic monitors on a daily / regular basis. COMMON AREAS (ENTRANCES, RECEPTION, WAITING ROOMS AND CORRIDORS) - Clean and disinfect daily and when visibly soiled or contaminated. WARDS, ISOLATION AND INTENSIVE CARE UNITS - Clean and disinfect before and after each patient and when visibly soiled or contaminated. Consider fumigation disinfection on a regular basis 	TRAIN ALL STAFF / TRIAGE STAFF TRAIN ALL STAFF Train and encourage all staff to understand and comply with good hygiene practices. Correct hygiene is not difficult if everyone is aware of its importance. - Develop written hygiene protocols (display prominently) and appoint a member of staff with responsibility for promoting and enforcing hygiene practices. - Establish thorough in-house training of staff and encourage attendance at continuing education courses on hygiene. - Establish an in-house cleaning and disinfection routine with rotation of areas to keep whole hospital clean TRIAGE STAFF - Provide separate kennels for infectious and elective patients. - Be particularly attentive to dermatology cases. - Distant site infections are a major risk factor for surgical site infections. Treat animals affected with skin diseases or that have distant wounds before performing elective surgeries
USE GLOVES - When handling diseased or carrier animals with known or suspected contagious disease, including parasitic infestations. - When handling animals with known or suspected antimicrobial resistant infections. - When handling all wounds. - When contact with blood, body fluids, secretions, excretions and mucous membranes is possible. - During surgery or when asepsis is required (double gloving during draping. Use sterile gloves). - Change gloves between each individual patient and when visibly contaminated. - Change gloves when moving from dirty to clean procedures on the same patient. - Change gloves before touching equipment, door handles and keyboards. Clean hands before and after glove wear. Wearing gloves is not a substitute for hand hygiene! 	SURGICAL PREPARATION - Dedicated surgical area scrubs, caps and masks must be worn by all personnel in theatre - The operating room must only be used for surgical procedures. - Clip (don't shave) surgical sites just before surgery in a separate area. Vacuum loose hair. Clean and disinfect clippers between each patient. - Skin preparation after clipping using antibacterial soap with water followed by alcohol & chlorhexidine. Use gloves. 1. Wash the surgical site until household clean with nonmedicated soap before the actual disinfection is begun 2. Disinfect the skin using antimicrobial soap with water, allow for appropriate contact time of minimally 3 minutes. 3. Rinse or wipe with alcohol or alcohol with active ingredients. - Only use sterilized instruments. Autoclave if possible. Cold sterilization only under exceptional circumstances. - Prevent animal from licking, scratching or otherwise traumatizing the surgical site. - Handle wounds and bandage changes with clean or aseptic technique. 	LAUNDER CLOTHING AND BEDDING - Scrubs and lab coats - daily and when visibly soiled or contaminated. - Bedding and animal blankets - between each patient and when visibly soiled or contaminated. - Laundry should be done on the premises or by a professional company. - Remove any gross visible soiling contamination prior to washing (use gloves). - Wash at 60°C and dry at high temperature to eliminate infectious organisms. - Maintain clear separation between dirty and clean areas in laundry room to avoid cross-contamination. - Store clean laundry in dedicated areas. 	EDUCATE PET OWNERS Use printed documentation (leaflets, posters) & face to face communication. - To ensure good hygiene practices during clinical visits and following contact with their animal in their homes. - To support veterinary efforts in improving hygiene and responsible use of antimicrobials with good adherence to prescribed therapies. - To convey better understanding of the public health implications of zoonotic and antimicrobial resistant infections in pets.

FECAVA WORKING GROUP ON HYGIENE AND THE USE OF ANTIMICROBIALS IN VETERINARY PRACTICE © OCTOBER 2018

Рисунок 179. Основні рекомендації FECAVA щодо гігієни та контролю за інфекціями у ветеринарній практиці.

ріжуча голка найкраща для зашивання ясен і слизової, але для пухкої слизової може бути ефективним звуження точки. Голку слід вводити в тканини перпендикулярно, щоб зробити якомога меншу вхідну рану та уникнути розриву слизової.

Двошарове накладання швів під час основних хірургічних процедур є кращим, ніж один шар, якщо це можливо. Рекомендується відстань 2-3 мм між краєм рани та точкою введення шва та 2-3 мм відстань між перерваними швами. Простий перерваний шов рекомендується застосовувати у більшості оральних процедур, хоча деякі автори пропонують використовувати безперервні шви після повного видалення у хворих на стоматит, що скорочує час закриття та зменшує час хірургічного втручання. Шви без натягу мають найвище значення. Вузол не слід розміщувати безпосередньо над розрізом. Жодна ділянка оголеної кістки не повинна залишатися непокритою, а шовна лінія не повинна лежати над дефектом.

Ключові моменти:

- Все обладнання, а також стоматологічна операція повинні регулярно дезінфікуватися, дезінфікуватися та / або стерилізуватися
- Стоматологічні / оральні процедури вимагають використання спеціальних інструментів та обладнання
- Найпоширеніші стоматологічні процедури (діагностика, профілактика та екстракції) не можуть бути належним чином виконані без доступу до рентгенологічного обладнання.

Список літератури

- Агіяр, Дж., Чебру, А., Мартінес-Табодо, Ф., та ін. (2015) Знеболюючі ефекти блокування верхньощелепних та нижньощелепних нервів у котів, яким роблять стоматологічну екстракцію. *Журнал котячої медицини та хірургії* 17, 110-116
- Al Maghlouth, A., Al Yousef, Y., & Al-Bagieh, NH (2007) Якісний та кількісний аналіз мікробних аерозолів у вибраних областях Стоматологічного коледжу, Кінг Університет Сауда. *Міжнародна квітесенція* 38, e222-e228
- Alef, M., von Praun, F., & Oechtering, G. (2008) Чи виправданий звичайний попередній анестетичний гематологічний та біохімічний скринінг у собак? *Ветеринарна анестезія та анагезія* 35, 132-140
- Аплер, М.С. (2005) Особиста безпека та ергономіка в стоматологічній операції. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 124-130
- Al Maghlouth, A., Al Yousef, Y., & Al-Bagieh, NH, (2007) Якісний та кількісний аналіз мікробних аерозолів у вибраних областях Стоматологічного коледжу *Міжнародна квітесенція*. 38, e222-228.
- Американський ветеринарний стоматологічний коледж (2017) <http://www.avdc.org> [доступ 29 квітня 2017] Amory, JT, Reetz, JA, Sanchez, MD, та ін. (2014) Обчислювані томографічні характеристики одонтогенних новоутворень у собак. *Ветеринарна радіологія та ультразвуковий* 55, 147-158
- Екджел, М. (2016) Видалення верхньощелепного собачого зуба при неправильному прикусі класу 2 у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 33, 112-116

Anil, SS, Anil, L. & Deen, J. (2002) Проблеми оцінки болю у домашніх тварин. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 220, 313-319 Кут, ЕН (1899) *Кутова система регулювання та утримання зубів та лікування переломів верхньощелепних кісток*. 5-е вид. SS White Manufacturing Co, Philadelphia Anthony, JM, Sammeyer, LS & Laycock, AR (2010) Назопокрімальна обструкція, спричинена абсцесом кореня верхнього ікла у kota. *Ветеринарна офтальмологія* 13, 106-109

Anthony, JMG Weber, LP & Alkemade, S. (2011) Глюкоза в крові та функція печінки у собак, яким вводили добавку до питної води ксиліт у нуль, один і п'ять разів норми дозування. *Розвиток ветеринарної науки* 2011 р. : 1: e2

Apra, F., Vettorato, E. & Corletto, F. (2011) Важка серцево-судинна депресія у kota після блокування нижньощелепного нерва з бупівакаїном. *Ветеринарна анестезія та знеболення* 38, 614-618

Arabaci, T., Çiçek, Y. & Canakçı, CF (2007) Сонічні та ультразвукові скалери у лікуванні пародонту: огляд. *Міжнародний журнал гігієни зубів* 5, 2-12 Armitage, GC (1999) Розробка системи класифікації захворювань та захворювань пародонту. *Аннали пародонтології* 4, 1-6 Arnberg, J. (1996) Ідіопатична резорбція зубного кореня у старих собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 13, 97-99

Arzi, B. & Verstraete, FJ (2010) Вісчення нижньої щелепи у семи собак. *Ветеринарна хірургія* 39, 226-231 Arzi, B. & Verstraete, FJ (2015) Внутрішня фіксація тяжких щелепно-лицевих переломів у собак. *Ветеринарна хірургія* 44, 437-442 Асоціація американських посадових осіб з контролю за кормами, Inc. (AAFCO) (2010) *Офіційне видання Асоціації американських чиновників з контролю за кормами*. Оксфорд, IN AVDC *Комітет номенклатури* (2016) https://www.avdc.org/rad_set_SA_inform.pdf [доступ 5 травня 2019] AVDC *Комітет номенклатури* (2019) <https://www.avdc.org/Nomenclature/Nomen-Intro.html> [доступ 5 травня 2019]

Babbitt, SG, Krakowski Volker, M. & Luskin, IR (2016) Захворюваність на рентгенологічні кістозні ураження, пов'язані з неушкодженими зубами у собак. *Ветеринарний журнал Стоматологія* 33, 226-233

Bar-Am, Y., Pollard, RE, Kass, PH, та ін. (2008) Діагностичний вихід звичайних рентгенограм та комп'ютерної томографії у собак та котів із щелепно-лицевою травмою. *Ветеринарна хірургія* 37, 294-299

Бартон-Лемб, Алабама, Мартін-Флорес, М., Скрівані, Пенсільванія, та ін. (2013) Оцінка верхньощелепного артеріального кровотоку у знеболеваних котів із закритим і відкритим ротом. *Ветеринар-щоденний журнал*. 196, 325-331

Бакстер, CJK (2007) Усна та стоматологічна діагностика. В: *Посібник BSAVA з собачої та котячої стоматології*. 3-е вид. Видавники К. Тутт, Дж. Піпоз та Д. Крослі. Британський малий Асоціація ветеринарних тварин, м. Глостер. с. 22-40

Бекман, Б. (2013) Анестезія та лікування болю для дрібних тварин. *Ветеринарні клініки Північної Америки практика дрібних тварин* 43, 669-688 Беллоуз, Дж. (2004) Ортодонтичне обладнання, матеріали та методи. В: *Стоматологічне обладнання, матеріали та техніка для дрібних тварин, ґрунтовка*. Видання Дж. Сильфон. Блеквелл, Оксфорд. с. 263-296

Беллоуз, Дж. (2010a) Лікування захворювань періодонталу. у: *Стоматологія котів: оцінка ротової порожнини, лікування та профілактика*. Видання Дж. Сильфон. Уайлі-Блеквелл, Еймс, Айова. с. 181-196

Беллоуз, Дж. (2010b) Лікування резорбції зубів. у: *Стоматологія котів: оцінка ротової порожнини, лікування та профілактика*. Видання Дж. Сильфон. Уайлі-Блеквелл, Еймс, Айова. с. 222-241

Бендер, І.Б. (2000) Діагностика пульпозного болю: огляд. *Журнал ендодонції* 26, 175-179 Бундгаард, Т., Вільдт, Дж., Фріденберг, М., та ін. (1995) Випадково-контрольне дослідження плоскоклітинного раку порожнини рота в Данії. *Рак викликає контроль* 6, 57-67 Bennett, GJ & Xie, YK (1988) Периферична мононейропатія у щурів, яка викликає розлади больового відчуття, подібні тим, що спостерігаються у людини. *Біль* 3 (3), 87-107 Бергер, М., Шавальдер, П., Стіч, Х., та ін. (1996) Котячі зубні резорбтивні ураження у неволі та диких леопардів та левів. *Журнал ветеринарної стоматології* 13, 13-21 Бергер, М., Стіч, Х., Хюстер, Х., та ін. (2004) Котячі резорбтивні ураження зубів у 13-14 століттях. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 206-213 Berglundh, T., Gottfredsen, K., Zitzmann, NU, та ін. (2007) Мимовільне прогресування перимплантиту, спричиненого лігатурою, на імплантатах з різною шорсткістю поверхні: експериментальне дослідження на собаках. *Клінічне дослідження ротових імплантатів* 18, 655-661 Бергман, П.Дж., Мак-Найт, Дж., Новосад, А., та ін. (2003) Довготривале виживання собак із запущеною злоякісною меланомою після вакцинації ДНК ксеногенною тирозиназою людини: випробування І фази. *Клінічне дослідження раку* 9, 1284-1290 Bergman, PJ, Camps-Palau, MA, McKnight, JA, та ін. (2006) Розробка програми ксеногенної ДНК-вакцини проти злоякісної меланоми собак у Медичному центрі тварин. *Вакцина* 24, 4582-4585 Bergman, PJ (2007) Протипухлинні вакцини. *Ветеринарні клініки Північної Америки практика дрібних тварин* 37, 1111-1119 Берлато, Д., Шремпл, Д., Ван Ден Стін, Н., та ін. (2012) Рентгенотерапія при лікуванні локалізованої слизово-шкірної ліфми порожнини рота у собак: 14 випадків. *Ветеринарні*

Порівняльний онколог 10, 16-23

Bertone, ER, Snyder, LA & Moore, AS (2003) Фактори ризику навколишнього середовища та способу життя для плоскоклітинного раку ротової порожнини у домашніх котів. *Ветеринарний журнал Терапія* 17, 557-562

Бейнен, А.С., Ван Альтена, Ф. та Віссер, Е.А. (2010) Сприятливий ефект целюлозосодержащего жуваального лікування на захворювання собак пародонту у подвійному сліпому плацебо-контрольоване випробування. *Американський журнал тварин та ветеринарії* 5, 192-195

Biondi, M. & Zannino, LG (1997) Психологічний стрес, нейроімунomodуляція та сприйнятливості до інфекційних захворювань у тварин та людини: огляд. *Психотерапія та психосоматика* 66, 3-26

Біттевеко, С.Б., Арнб'єрг, Дж., Нк'я, Р., та ін. (1995) Множинні аномалії розвитку зубів після зараження чумою собак. *J AmAnim Hosp Assoc*. 31 (1), 42-45 Blazejewski, S., Lewis, JR & Reiter, AM (2006) Мукоперіостальний клапоть для екстракції множинних зубів у верхньощелепному квадранті kota. *Журнал ветеринарної стоматології* 23, 200-205

Блажеєвський, SW 3-й. (2013) Термопластичний похилий вирівнювач площини для корекції двосторонньої вивиху нижньощелепного ікла у kota. *Журнал ветеринарної стоматології*. *Взимку* 30, 236-247

Bonesvold, P. (1977) Пероральна фармакологія хлорексидину. *Журнал клінічної пародонтології* 4, 49-65 Bortolami, E. & Love, EJ (2015) Практичне використання опіоїдів у котів: найсучасніший огляд на основі фактичних даних. *Журнал котячої медицини та хірургії* 17, 283-311 Boudrieau, RJ (2012a) У: *Відновлення щелепно-лицевого перелому за допомогою внутрішньокісткових проводів. У: Ротово-щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJM Verstraete та MJ

Ломер. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. pp 285-292 Boudrieau, RJ (2012b) У: *Відновлення щелепно-лицьових переломів за допомогою міні-пластин та гвинтів. У: Ротово-щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJM Verstraete та MJ

Ломер. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. с. 293-308

Boudrieau, RJ & Verstraete, FJM (2012) Принципи відновлення щелепно-лицевої травми. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJM Verstraete та M. Дж. Ломер. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. с. 233-242

Bourgeois, JA, Hategan, A. & Azzam, A. (2015) Медична освіта та стилі життя на основі компетентності: Створення активної академічної культури під час проживання. *Perspect-тики з медичної освіти* 4, 254-258

Бойс, EN та Логан, EI (1994) Оцінка стану порожнини рота у собак: Дизайн дослідження та результати. *Журнал ветеринарної стоматології* 11, 64-70 Бойс, EN, Ching, RJ, Logan, EI, та ін. (1995) Виникнення грампозитивних чорно-пігментованих анаеробів в під'язсному нальоті під час розвитку собачої пародонтозу. *Клінічна інфекційна хвороба* 20 (Додаток 2), S317-S319

Комітет Брамбелла (1965 р.) Звіт Технічного комітету щодо вивчення добробуту тварин, що утримуються в інтенсивних системах тваринництва. Команда Папір 2836, Стационарне бюро ІІ Магесті, Лондон. с. 1-84. Бредал, В.П., Ганнес, Г., Фоллсет, І., та ін. (1996) Оральна еозинофільна гранульома у трьох кавалерних спанієлів Кінг Чарльз. *Журнал практики дрібних тварин* 37, 499-504 Rozdil, EJ, Marretta, SM, Pijapowski, GJ, та ін. (2000) Порівняння впливу чотирьох різних скалерів потужності на поверхню зуба емали у собаки. *Журнал*

Ветеринарна стоматологія 17, 17-21

Положення про позицію Британської ветеринарної стоматологічної асоціації: <http://www.bvda.co.uk/position-statements>, [переглянуто 5 травня 2019]

Brockley, LK, Cooper, MA & Bennett, PF (2013) Злоякісна меланома у 63 собак (2001-2011): вплив хіміотерапії карбоплатином на виживання. *Нова Зеландія Ветеринарний журнал* 61, 25-31

Бродала, Н., Меррікс, С.П., Беллінгер, Д.А., та ін. (2005) Бактеріємія *Porphyrmonas gingivalis* викликає коронарний та аортальний атеросклероз у нормохолестеринемічних та гіперхолестеринемічних свиней. *Артеросклероз, тромбоз та судинна біологія* 25, 1446-1451 Бродбелт, округ Колумбія, Пфайффер, DU, Янг, LE, та ін. (2007) Фактори ризику смерті, пов'язаної з анестезією, у котів: результати конфіденційного розслідування випадків летального періоду серед дрібних тварин (CEPSAF). *Британський журнал анестезії* 99, 617-623 Brodbelt, D.C, Blissitt, KJ, Hammond, RA, та ін. (2008) Ризик смерті: конфіденційне розслідування випадків загибелі дрібних тварин після операції. *Ветеринарна анестезія*

та знеболення 35, 365-373.

Брум, Д. М. (2006) Поведінка та добробут щодо патології. *Прикладна наука про поведінку тварин* 97, 73-83 Brown, WY & McGenity, P. (2005) Ефективний контроль захворювань пародонту за допомогою жувальних гігієнічних процедур. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 16-19 Бринольффсен, А., Фрістад, І., Гревстад, Т., та ін. (2002) Повністю переломі зубів, пов'язані з дифузним тривалим болем у роті: діагностика та результат лікування.

Міжнародний журнал ендодонції 35, 461-466 Баклі, К., Колер, А., Скрживанек, М., та ін. (2011) Вплив домашніх дієт та домашньої гігієни порожнини рота на здоров'я порожнини рота у котів та собак. *Британський журнал нутриції* 106 (Додаток 1), S124-S127

Burstone, MS, Bond, E. & Litt, R. (1952) Сімейна гіпертрофія ясен у собаки (порода боксерів). *Архіви патології AMA* 54, 208-212 Carney, HC, Little, S., Brownlee-Tomosso, D., та ін. (2012) AAFP та ISFM Керівництво з догляду за котами. *Журнал котячої медицини та хірургії* 14, 337-349 Caranza, FA & Takei, NH (2006) Клінічний діагноз. В: *Клінічна пародонтологія Карранзи*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд. СБ

Сондерс, Сент-Луїс. С. 540-560 Канседда, С., Рорер Блей, К., Аресу, Л., та ін. (2016) Ефективність та побічні ефекти променевої терапії в порівнянні з променевою терапією та темозоломідом при лікуванні вимірної злоякісної меланоми собак. *Ветеринарна та порівняльна онкологія* 14, e146-e157

Case, A. & Burgess, K. (2018) Безпека та ефективність інтралезійного введення триамцінолону для лікування пухлин тучних клітин у собак: 23 випадки (2005-2011). *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 252, 84-91 Чемазар, М., Амбросіч Августін, Дж., Павлін, Д., та ін. (2017) Ефективність та безпека електрохіміотерапії в поєднанні з перитуморальним електротрансфером гена IL-12 пухлин тучних клітин собак. *Ветеринарна та порівняльна онкологія* 15, 641-654 Center, SA (1990) Гепатобіліарні інфекції. В: *Інфекційні хвороби собаки та kota*. Ед СЕ Грін. СБ Сандерс, Філадельфія. с. 146-156 Chadwick, HS (1985) Токсичність та реанімація у інфузійних лідокаїном або бупівакаїном кішок. *Анестезіологія* 63, 385-390 Чемберлен, Т. і Ломер, М. (2012) Клінічна поведінка одонтогенних пухлин. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJR Verstraete та MJ Lomer.

Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. с.403-410

Chamberlain, T. & Verstraete, FJR (2012) Клінічна поведінка та лікування одонтогенних кіст. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJR

Верстретте і М. Дж. Ломеру. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. стор. 481-486

Charmichael, DT (2002) Хірургічне видалення верхньощелепного четвертого премоларного зуба у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 231-233 Chidiac, JJ, Rifai, K., Hawwa, NN, та ін. (2002) Ноцицептивна поведінка, спричинена стоматологічним нанесенням подразників на різці щурів: нова модель запального болю в зубах. *Європейський журнал болю* 6, 55-67 Чіквето, А., Кумтекар, С., Паркін, Х., та ін. (2013) Генітальна та екстрагенітальна собача трансмісивна венерична пухлина у собак у Гренаді, Вест-Індія. *Відкритий журнал*

Ветеринарна медицина, 111-114

Choi, KH & Flynn, K. (2017) Корейська акупунктура Sa-Ahm для лікування собачої оральної фібросаркоми. *Журнал акупунктури та меридіана* 10, 211-215 Chudler, EH & Byers, MR (2005) Поведінкові реакції після травми зуба у щурів. *Arch Oral Biol* 50, 333-340

Clarke, DE & Cameron, A. (1998) Взаємозв'язок між харчуванням, зубним камінням та пародонтозом у домашніх та диких котів в Австралії. *Австралійська ветеринарія*

Журнал 76, 690-693

Ціот, Пенсільванія, Повноваження, BE, Withrow, SJ, та ін. (1994) Гістологічно низькоякісні, проте біологічно високоякісні фібросаркоми нижньої щелепи та верхньої щелепи у собак: 25 випадків (1982-1991). *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 204, 610-615

Clarke, DE & Cameron, A. (1997) Котячі резорбтивні ураження котів у домашніх та диких котів та можливий зв'язок з дією. *Праці 5го Світового ветеринарія*

Стоматологічний конгрес. 1-3 квітня 1997 р. Бірмінгем, Великобританія. с. 33-34.

Кларк, DE (2001a) Терапія життєвої пульпи при ускладненому переломі коронки постійних собачих зубів у собак: трирічне ретроспективне дослідження. *Журнал ветеринарної стоматології*

18, 117-121

Кларк, DE (2001b) Клінічні та мікробіологічні ефекти перорального гелю аскорбату цинку у котів. *Журнал ветеринарної стоматології* 18, 177-183 Clarke, DE (2006) Додавка до питної води зменшує наліт і накопичення зубного каменю у кішок. *Журнал ветеринарної стоматології* 23, 79-82 Clarke, DE, Kelman, M. & Perkins, N. (2011) Ефективність овочевого стоматологічного жування на показники захворювань пародонту у собак іграшкових порід. *Ветеринарний журнал*

Стоматологія 28, 230-235

Clarke, DE & Caiata, A. (2014) Усний огляд у кішки: систематичний підхід. *Журнал котячої медицини та хірургії* 16, 873-886 Клейдон, Н., Хантер, Л., Моран, Дж., та ін. (1996) 6-місячне випробування для полоскання рота 0,1% та 0,2% дельмопінолом для дому (I). Вплив на зубний наліт, гінгівіт, наддесневий конкремент та фарбування зубів. *Журнал клінічної пародонтології*. Березень 23 (3 Pt 1): 220-8

Коен, АС та Браун, округ Колумбія (2002) Невідкладні стани болю в ротовій області: ендодонтична діагностика та лікування. В: *Шляхи пульпи*. 8-е вид. Едс А.С. Коен та

RC Бернс. Мосбі, Сент-Луїс. с. 31-76

Колмері, Б. (2005) Золотий стандарт ветеринарної охорони ротової порожнини. *Ветеринарні клініки Північної Америки. Практика дрібних тварин* 35, 781-787 Corba, NH, Jansen, J. & Pilot, T. (1986) Штучні дефекти пародонта та частота чищення зубів у собак бігль (II). *Клінічні дані після періоду загоєння*.

Журнал клінічної пародонтології 13, 186-189 Cousido, MC, Tomás Carmona, I., García-Caballero, L., та ін. (2009) Дослідження в реальних умовах 0,12% та 0,2% хлоргексидину для полоскання рота на слинні бактерії. *Клінічна Усні розслідування*. 14, 397-402

Крослі, Д.А. (1995) Товщина зубної емалі у зрілому зубному ряді домашніх собак та котів - попереднє дослідження. *Журнал ветеринарної стоматології* 12, 111-113 Crossley, DA, Dubielzig, RR & Benson, KG (1997) Карієс та одонтокластичні резорбтивні ураження у шиншили (*Chinchilla lanigera*). *Ветеринарний облік* 141, 337-339 Daly, CG, Mitchell, DH, Highfield, JE, та ін. (2001) Бактеріємія внаслідок зондування пародонту: клінічне та мікробіологічне дослідження. *Журнал пародонтології*

72, 210-214

Das, U. & Das, AK (2000) Огляд собачої трансмісивної венеричної саркоми. *Зв'язок з ветеринарними дослідженнями* 24, 545-556 Deric, IJ, Wallis, C., Deusch, O., та ін. (2013a) Поперечне обстеження видів бактерій у нальоті собак, що належать клієнтам зі здоров'ям гінгівою, гінгівом або легким ступенем пародонтозу. *PLoS Один* 8, e83158 Deric, X., Джонсен, Т., Джонсон, А., та ін. (2013b) Американська асоціація котячих практикуючих; Американська асоціація лікарських тварин. 2013 AAHA / AAFP рідина терапія

рекомендації для собак та котів. *Журнал американських тварин. Лікарняна асоціація* 49, 149-159

de Miguel Garcia, C., Whiting, M. & Alibhai, H. (2013) Церебральна гіпоксія у kota після фарингоскопії, що включає використання ротової порожнини. *Ветеринарна анестезія та аналгезія* 40, 106-108

de Vries, M. & Putter, G. (2015) Періопераційна анестезіологічна допомога коту, який переживає стоматологічні та ротові процедури: ключові міркування. *Журнал котячої медицини та Хірургія* 17, 23-36

Debowes, LJ, Mosier, D., Logan, E., та ін. (1996) Асоціація захворювань пародонту та гістологічних уражень у багатьох органах від 45 собак. *Ветеринарний журнал*

Стоматологія 13, 57-60

Дебоуз, ЖЖ (2008) *С-реактивна хвороба Протієна та пародонту. Матеріали 22-го щорічного стоматологічного форуму, 25-28 вересня*. Джексонвілл, США. С. 47-48 Дебоуз, ЖЖ (2010) Проблеми з яснами. В: *Стоматологічна, щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин, Кольоровий довідник*. Ед Б. А. Немієць. Менсон, Лондон. стор. 159-181

Дірі, К., Хенуе, М., Дікон, С., та ін. (2004) Ефективність зубних щіток ручного та механічного типу для здоров'я зубів: систематичний огляд. *Стоматологічний журнал*

32, 197-211

Deforge, DH (2002) Фізична ергономіка у ветеринарній стоматології. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 196-200

Deforge, DH (2009) <https://www.veterinarypracticenews.com/identifying-and-treating-oral-pain/> [доступ 5 травня 2019 р.] Della Riccia, DN, Bizzini, F., Perilli, MG, та ін. (2007) Протизапальна дія *Lactobacillus brevis* (CD2) на захворювання пародонту. *Хвороби порожнини рота* 13, 376-385 Della, RG, Di Salvo, A., Marenzoni, ML, та ін. (2016) Розробка та початкова перевірка шкали болю для оцінки одонтостоматологічного болю у собак та котів: попереднє дослідження. *Праці Асоціації ветеринарних анестезіологів, що проходили з 20 по 22 квітня у Ліоні, Франція*

DeLuca, GC, Onseiko, PV & Buchan, AM (2016) Персоналізована медична освіта: Переоцінка підготовки клініциста-вченого. *Наука та поступальна медицина* 8, 321f52 Dewhirst, FE, Klein, EA, Thompson, EC, та ін. (2012) Собачий мікробіом для прийому всередину. *PLoS Один* 7, e36067

Dhaliwal, RS, Kitchell, BE & Marretta, SM (1998a) Ротові пухлини у собак та котів. Частина I. Прогноз та лікування. *Компендіум з питань безперервної освіти для Практикуючий ветеринар* 20, 1011-1021

Dhaliwal, RS, Kitchell, BE & Marretta, SM (1998b) Ротові пухлини у собак та котів. Частина II. Прогноз та лікування. *Компендіум з питань безперервної освіти для Практикуючий ветеринар* 20, 1109-1119

Dhaliwal, RS (2010) Злоякісна оральна неоплазія. В: *Стоматологічна, ротово-щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. Manson Publishing Ltd., Лондон. с. 225-235

Дікерсон, Мен, Пейдж, RL, LaDue, TA, *та ін.* (2001) Ретроспективний аналіз остеосаркоми осового скелета у 22 собак великих порід. *Журнал ветеринарних внутрішніх справ Ліки* 15, 120-124

Дюпон, Г. (1995) Ампутація коронки з навмисним утриманням кореня для розвинених котячих резорбтивних уражень. *Клінічне дослідження. Журнал ветеринарної стоматології* 12, 9-13 Дюпон, Джорджія (1997) Розуміння зубних відкладень: динаміка біоплівки. *Журнал ветеринарної стоматології* 14, 91-94

DuPont, GA & DeBowes, LJ (2002) Порівняння пародонтозу та заміщення коренів у котячих зубів з резорбтивними ураженнями. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 71-75 Dupont, GA (2010) Патології твердих тканин зубів. В: *Стоматологічна, ротово-щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. Manson Publishing Ltd., Лондон. стор 127-157

Ітон, Кентукі, Ріміні, Ф.М., Зак, Е., *та ін.* (1997) Вплив 0,12% хлоргексидин-диглюконату, що містить полоскання для рота, проти плацебо на запалення зубного нальоту та ясен протягом 3-місячного періоду. Багатоцентрове дослідження, проведене в загальних стоматологічних практиках. *Журнал клінічної пародонтології* 24, 189-197 Eikenberg, S., Loheide, H. & Arens, FC (1998) Лікування безсимптомної внутрішньої резорбції верхньощелепного зуба верхньої щелепи у військовій робочій собаки. *J Vet Dent* 15 (4), 175-178

Elder, MJ, Stapleton, F., Evans, E., *та ін.* (1995) Інфекції, пов'язані з біоплівкою в офтальмології. *Око* 9, 102-109 Елліотт, JW, Cripps, P., Blackwood, L., *та ін.* (2016) Пухлинні пухлини слизової оболонки ротової порожнини собак. *Ветеринарна порівняльна онкологія* 14, 101-111 Естегамати, А., Барадаран, Х., Монаджемі, А., *та ін.* (2016) Основні компоненти клінічної освіти: якісне дослідження з лікуваними лікарями та їх мешканцями.

Журнал прогресу в медичній освіті та професіоналізмі 4, 64-71 Еванс, він та де Лагунта, А. (2013) *Анатомія Міллера собаки*. 4-е вид. Ред. Ї Еванс Ельзев'є Сондерс, Сент-Луїс. 80-113, 197-200, 428-456, 541-545, 708-730. Бардов, А. і Віссінк, А. (2015) *Розвиток слини та карієсу в: Карієс зубів: Хвороба та її клінічне лікування*. 3-е вид. Видавники О. Феєрсков, Б. Нивад та Е.

Kidd. Уайлі-Блеквелл, Еймс. pp 93-125 Farcas, N., Lommer, MJ, Kass, PH, *та ін.* (2014a) Знахідки рентгенографії зубів у котів з хронічним гінгівостоматитом (2002-2012). *Журнал Американської ветеринарної медицини*

Медичне об'єднання 244, 339-345

Farcas, N., Arzi, B. & Verstraete, FJ (2014b) Остеосаркома оральної та щелепно-лицевої очей у собак: огляд. *Ветеринарна порівняльна онкологія* 1, 169-180

Feldman, HS, Arthur, GR & Covino, BG (1989) Порівняльна системна токсичність судомних та надсудомних доз внутрішньовенного введення ропівакаїну, бупівакаїну,

і підкокаїну у свідомої собаки. *Анестезія та знеболення* 69, 794-801 Фельдман, HS, Артур, GR, Рітканен, М., *та ін.* (1991) Лікування гострої системної токсичності після швидкого внутрішньовенного введення ропівакаїну та бупівакаїну собаці, яка перебувала у свідомості. *Анестезія та знеболення* 73, 373-384 Фелвер, Б., Кінг, округ Колумбія, Леа, Південна Кароліна, *та ін.* (2009) Виникнення кавітації навколо ультразвукових зубних скалерів. *Ультразвукова сонолімія* 16, 692-697 Фернандес, НС, Батіста Борхес, АР, Карло Рейс, СС, *та ін.* (2012) Поширеність пародонтозу у собак та рівень обізнаності власників - проспективне клінічне випробування. *Ревіста Церера* 59, 446-451

Фіані, Н. та Арзі, Б. (2010) Діагностична візуалізація у ветеринарній стоматологічній практиці. *Ендодонтична хвороба. Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 236, 41-43 Fiani, N., Verstraete, FJ, Kass, PH, *та ін.* (2011) Клінікопатологічна характеристика одонтогенних пухлин та вогнищевої фіброзної гіперплазії у собак: 152 випадки (1995-

2005). *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 238, 495-500 Фіхтель, Т., Хра, М., Лангерова, Е., *та ін.* (2008) Спостереження щодо впливу методів накопи та полірування на емаль. *Журнал ветеринарної стоматології* 25, 231-235 Фідель, J., Lyons, J., Tröpp, C., *та ін.* (2011) Лікування плоскоклітинного раку ротової порожнини за допомогою прискореної променевої терапії та супутнього карбоплатину у котів. *Журнал*

Ветеринарна внутрішня медицина 25, 504-510

Фігейредо, К., Мораєс Баррос, Х., Касаті Альварес, Л., *та ін.* (1974) Складена складна одонтома у собаки. *Vet Med Small Anim Clin* 69 (3), 268-270 Finch, NC, Syme, HM & Elliott, J. (2016) Фактори ризику розвитку хронічної хвороби нирок у кішок. *Журнал ветеринарних внутрішніх хвороб* 30, 602-610 Fine, DH, Mendieta, C., Barnett, ML, *та ін.* (1992) Ефективність попереднього процедурного полоскання антисептиком для зменшення життєздатних бактерій в аеролях зубів. *Журнал періодонтології* 63, 821-824

Fiorellini, JP, Ishikawa, SO & Kim, DM (2006a) Клінічні особливості гінгівіту. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї

та П. Р. Клоккевольд. СБ Сандерс, Сент-Луїс. pp 362-372 Fiorellini, JP, Kim, DM & Ishikawa, SO (2006b) Гінгива. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд.

СБ Сандерс, Сент-Луїс. с. 46-67

Fitch, PF (2003) Хірургічне видалення верхньощелепного ікла. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 55-58

Flanigan, R., Singh, A. & Weese, JS (2018) Оцінка впливу стоматологічної профілактики на порожнину рота мікробіоти собак. *PLoS Один* 13, e0199676 Floyd, MR (1991) Модифікована система Тріадана: Номенклатура для ветеринарної стоматології. *Журнал ветеринарної стоматології* 8, 18-19 Фолі, Б.Д., Тейер, WP, Хойнібрук, А., *та ін.* (2013) Реконструкція нижньої щелепи за допомогою автоматизованого проектування та автоматизованого виробництва: аналіз хірургічних результатів. *Журнал ротової та щелепно-лицьової хірургії* 71, e111-e119

Force, J. & Niemiec, BA (2009) Гінгивектомія та гінгівопластика для збільшення ясен. *Журнал ветеринарної стоматології* 26, 132-137 Форнер, Л., Ларсен, Т., Кіліан, М., *та ін.* (2006) Частота бактеріємії після жування, чищення зубів та лущення у осіб із запаленням пародонту. *Журнал*

Клінічна пародонтологія 33, 401-407 Фрейзер, Д., Стомпений, Д.М., Пажор, Е.А., *та ін.* (1997) Наукова концепція добробуту тварин, яка відображає етичні проблеми. *Добробут тварин* 6, 187-205 Фрейзер, С.А., Джонс, С.М., Ортега, Дж., *та ін.* (2012) Результат у собак з хірургічно резектованою фібросаркомою ротової порожнини (1997-2008). *Ветеринарна порівняльна онкологія* 10, 33-43 Фрімен, Л., Бечварова, І., Печера, Н., *та ін.* (2011) Керівництво з оцінки поживних речовин WSAVA. *Журнал практики дрібних тварин* 52, 385-396 Frew, DG & Dobson, JM (1992) Рентгенологічна оцінка 50 випадків ріжучої або верхньощелепної новоутворення у собаки. *Журнал практики дрібних тварин* 33, 11-18 Фултон, А.Дж., Немек, А., Мерфі, BG, *та ін.* (2013) Фактори ризику, пов'язані з виживанням у собак з неонзильярною орально-плоскоклітинною карциномою 31 випадок (1990-2010).

Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації 243, 696-702 Фурман, Р.Б. і Ніємієк, BA (2013) *Порятунок. У: Гастроентерологія собак та котів*. Видання RJ Washabau та MJ Day. Elsevier, Сент-Луїс. pp 162-166 Furtado, MM, Kashivakura, CK, Ferro, C., *та ін.* (2007) Поширеність травми коронки у вільних гризастих вовків (*Chrysocyon brachyurus*) у центральній Бразилії. *Журнал*

ветеринарної стоматології 24, 231-234 Гандольфі, Б., Лю, Х., Гріффіоен, Л., *та ін.* (2013) Проста рецесивна мутація в ENAM асоціюється з амелогенезом недосконалої у італійських хортів. *Anim Genet*.

44 (5), 569-578

Ganguly, B., Das, U. & Das, AK (2016) Собача трансмісивна венерична пухлина: огляд. *Ветеринарна порівняльна онкологія* 14, 1-12 Гарднер, Х., Фідель, Дж., Халдорсон, Г., *та ін.* (2015) Фібросаркоми собак у роті: ретроспективний аналіз 65 випадків (1998-2010). *Ветеринарна порівняльна онкологія* 13, 40-47

Gawor, JP, Reiter, AM, Jodkowska, K., *та ін.* (2006) Вплив дієти на здоров'я порожнини рота у котів та собак. *Журнал харчування* 136, 2021S-2023S Gawor, J. (2013a) Генетика та спадковість у ветеринарній ортодонтії. В: *Ветеринарна ортодонтія* Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp 8-12 Gawor, J. (2013b) Етичні міркування у ветеринарній ортодонтії. В: *Ветеринарна ортодонтія*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. с. 13-16 Gawor, J. (2017) Череп та стоматологічна рентгенологія із застосуванням медичних рентгенівських методик. В: *Практична ветеринарна стоматологічна рентгенографія*. Видавництва Б.А. Ніємієк, Дж. Гавору та В. Скл. КІРР

Преса, Бока Ратон. с. 61-84 Gawor, J., Jank, M., Jodkowska, K., *та ін.* (2018) Вплив істивних ласощів, що містять носкозу Ascorbyllum, на здоров'я порожнини рота собак: подвійне сліпе, рандомізоване, контрольоване плацебо одноцентрове дослідження. *Межі ветеринарної науки* 5, 168

Gawor, J. (2018) Методи рентгенографії черепа та зубів із використанням медичних рентгенівських методик. В: *Практична ветеринарна стоматологічна радіологія*. За ред. Б. А. Ніємієк, Дж. Гавору та В.

Джекель. Уайлі Блеквелл, Еймс. с. 59-82 Генглер, В.Р., Канкл, БН, Романо, Д., *та ін.* (2005) Оцінка бар'єрного герметика у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 157-159

Джозо, М.А. (2001) Клініко-гістологічна оцінка акрилової смоли при переломі нижньої щелепи та верхньої щелепи та відділення нижньощелепного симфізу у собак

і котів. *Cience sільських* 31, 291-298 Gioso, MA, Shofer, F., Barros, PS, *та ін.* (2003) Вимірювання першого молярного зуба нижньої щелепи та нижньої щелепи у собак: залежність рентгенологічного зросту від маси тіла.

Журнал ветеринарної стоматології 18, 65-68 Glickman, LT, Glickman, NW, Moore, GE, *та ін.* (2009) Оцінка ризику розвитку ендокардиту та інших серцево-судинних подій на основі тяжкості захворювань пародонту у собак. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 234, 486-494

Golden, AL, Stoller, N. & Harvey, CE (1982) Огляд захворювань порожнини рота та зубів у собак, знеболених у ветеринарній лікарні. *Журнал американських тварин*

Лікарняна асоціація 18, 891-899

Gorrel, C. & Rawlings, JM (1996) Роль чищення зубів та дієти у підтримці здоров'я пародонту у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 13, 139-143

Gorrel, C. & Bierer, TL (1999) Довгострокові наслідки жування гігієни зубів на здоров'я пародонту собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 16, 109-113 Gorrel, C., Warrick, J. & Bierer, TL (1999) Вплив нової жувальної гігієни зубів на здоров'я пародонту у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 16, 77-81 Горрель, К. (2004) Одонтокластичні резорбтивні ураження. В: *Ветеринарна стоматологія для лікаря загальної практики*. 1-е вид. Ед К. Горелл. СБ Сондерс, Філадельфія. pp 119-129 Gorrel, C. (2015) Резорбція зубів у котів: патофізіологія та варіанти лікування. *Журнал котячої медицини та хірургії* 17, 37-43 Gracis, M. & Orsini, P. (1998) Лікування травматичного зміщення зубів у собак: шість випадків бокової лускції. *Журнал ветеринарної стоматології* 15, 65-72 Gracis, M. (2012) Лікування пародонтальної травми. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJM Verstraete та MJ Lomer. MO Saunders Elsevier,

Сент-Луїс. с. 201-225

Грем, С., Даал, Х., Рорер, Т., та ін. (1977) Зубні прийоми, дієта, тютюн та алкоголь в епідеміології раку порожнини рота. *Журнал Національного інституту раку* 59, 1611-1618 рік

Грант, DA, Стерн, IB & Listgarten, MA (1998a) Альвеолярний відросток. В: *Пародонтологія*. За ред. Д.А. Гранта, Л.Б. Штерна та М.А. Лістгартена. Мосбі, Сент-Луїс. pp. 94-118 Grant, DA, Stern, IB & Listgarten, MA (1998b) Пародонтальний клапоть. В: *Пародонтологія*. Видавники Д. А. Штерн, І. Б. Штерн і М. А. Лістгартен. Мосбі, Сент-Луїс. pp 786-822 Grosenbaugh, DA, Leard, AT, Bergman, PJ, та ін. (2011) Безпека та ефективність ксеногенної ДНК-вакцини, що кодує тирозиназу людини як допоміжне лікування злоякісної меланоми ротової порожнини у собак після хірургічного висічення первинної пухлини. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 72, 1631-1638 Грос, Мен, Папа Римський, О'Брайен, Д., та ін. (1997) Регіональна анестезія підгласничного та нижнього альвеолярного нервів під час неінвазивної стимуляції пульпи зуба у собак, знеболених галотаном. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 211, 1403-1405

Gross, ME, Pope, ER & Jarboe, JM (2000) Регіональна анестезія підгласничного та нижнього альвеолярного нервів під час неінвазивної стимуляції пульпи зуба в кішки, знеболених галотаном. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 61, 1245-1247

Геррейро, СЕ, Appelboom, H. & Lowe, RC (2014) Успішне медичне лікування проникнення глобула після видалення зуба у собаки. *Ветеринарна офтальмологія* 17, 146-149

Гуха Н., Боффетта П., Вюнш Фільо В. та ін. (2007) Здоров'я порожнини рота та ризик плоскоклітинного раку голови, шиї та стравоходу: результати двох багаточентрових досліджень, що проводяться під контролем. *Американський журнал епідеміології* 166, 1159-1173 Гутьеррес-Бланко, Е., Вікторія-Мора, Дж. М., Ібанковіч-Камарілло, Дж. та ін. (2013) Оцінка ізофлуранзберігаючих ефектів фентанілу, лідокаїну, кетаміну, дексметомідину або комбінації лідокаїн-кетамін-дексметомідин під час овариогістеректомії у собак. *Ветеринарна анестезія та знеболення* 40, 599-609 Guzu, M. & Hennet, PR (2017) Відновлення переломів тіла нижньої щелепи за допомогою армованої дротом мікзубної композитної шни у маленьких собак. *Ветеринарна хірургія* 46, 1068-1077 Hahn, KA, King, GK & Carreras, JK (2004) Ефективність променевої терапії для неповністю резекованих пухлин тучних клітин III ступеня у собак: 31 випадок (1987-1998). *Журнал*

Американської ветеринарної медичної асоціації 224, 79-82

Хейл, Ф. та Ентоні, Дж. М. (1996) Лікування переломів нижньої щелепи та зубів у молодій собаки. *Канадський ветеринарний журнал* 37, 307-309 Hale, FA (2001) Локалізоване внутрішнє фарбування зубів внаслідок пульпіти та некрозу пульпи у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 18, 14-20 Хейл, ФА (2003) Домашня допомога ветеринарному стоматологічному пацієнту. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 52-54 Hamp, SE & Loe, H. (1973) Довгострокові ефекти хлоргексидину на розвиток гінгівіту у собаки бігль. *Журнал досліджень пародонтології* 8, 63-70 Hamp, SE та Emilson, CG (1973) Деякі ефекти хлоргексидину на флору нальоту собаки бігль. *Журнал досліджень пародонтології*. Додаток 12, 28-35 Hansen, DL & Goldstein, GS (2009) Оральний огляд у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 26, 258-263 Харді, Д. (2013) *Клас IV Неправильний прикус*. В: *Ветеринарна ортодонція* Ед Б. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp. 116-120 Hargreaves, KM & Kaiser, K. (2004) Нові досягнення в лікуванні ендодонтичних надзвичайних ситуацій болю. *Журнал Каліфорнійської стоматологічної асоціації* 32, 469-473 Harrel, SK (2004) Поширення хвороб у повітрі - наслідки для стоматології. *Журнал Каліфорнійської стоматологічної асоціації* 32, 901-906 Harrel, SK, Barnes, JB & Rivera-Hildalgo, F. (1998) Забруднення аерозолем та бризками з місця операції під час ультразвукового масштабування. *Журнал американського*

Стоматологічна асоціація 129, 1241-1249

Харві, СЕ & Emily, PP (1993a) Оральна хірургія. у: *Стоматологія дрібних тварин*. Видавачі СЕ Харві та П. П. Емілі. Мосбі, Сент-Луїс. pp 213-265 Harvey, CE & Emily, PP (1993b) Пародонтальна хвороба. у: *Стоматологія дрібних тварин*. Видавачі СЕ Харві та П. П. Емілі. Мосбі, Сент-Луїс. с. 89-144 Харві, СЕ & Emily, PP (1993c) Ортодонція. у: *Стоматологія дрібних тварин*. Видавачі СЕ Харві та П. П. Емілі. Мосбі, Сент-Луїс. pp. 266-296 Harvey, CE, Shofar, FS & Laster, L. (1994) Асоціація віку та маси тіла із пародонтозом у собак Північної Америки. *Журнал ветеринарної стоматології* 11,

94-105

Harvey, CE, Shofar, FS & Laster, L. (1996) Співвідношення дієти, інших жувальних заходів та захворювань пародонту у північноамериканських собак, що належать клієнтам. *Журнал Ветеринарна стоматологія* 13, 101-105 Харві, СЕ, Ластер, Л., Шофер, Ф., та ін. (2008) Оцінка повного ступеня захворювання пародонту у собаки: розробка загальної системи оцінки періодонта у роті (TMPS). *Журнал ветеринарної стоматології* 25, 176-180 Hasselgren, G. (2000) Болі зубного походження. *Стоматологічні клініки Північної Америки* 12, 263-269 Naukiola, A. (2010) Пробиотики та здоров'я порожнини рота. *Європейський стоматологічний журнал* 4, 348-355 Хейвілін, Н., Герберт, Б., Пейдж, JE, та ін. (2011) Нагляд за охороною здоров'я зубного болю через Twitter. *Журнал стоматологічних досліджень* 90, 1047-1051 Head, KW, Else, RW & Dubielzig, RR (2008) Пухлини травного тракту. В: *Пухлини у домашніх тварин*. 4-е вид. Ed DJ Meuten. Штат Айова, Еймс.

с.401-481

Heijl, L. & Sundin, Y. (1989) Заращення ясен, викликане нітрендіпіном, у собак. *Пародонтол.* 60 (2), 104-112 Heithersay, GS (2004)

Інвазивна резорбція шийки матки. *Ендодонтичні теми* 7, 73-92

Хекман, JP, Karas, AZ та Sharp, CR (2014) Психогенний стрес у госпіталізованих собак: міжвидові порівняння, наслідки для охорони здоров'я та виклики оцінки. *Тварини: журнал відкритого доступу від MDPI* 4, 331-347

Хеннет, П. (2001) Ефективність ферментативного стоматологічного жування з натуральної шкіри для зменшення нальоту у собак Бігль. *Журнал ветеринарної стоматології* 18, 61-64 Hennet, P. (2002) Ефективність зубного гелю для зменшення нальоту у собак бігль. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 11-14 Hennet, P., Servet, E., Soullard, Y., та ін. (2007) Вплив розміру кормової їжі та поліфосфатів на пелети для запобігання накопиченню конкременту у собак. *Журнал ветеринарної стоматології*

24, 236-239

Генрі, TJ, Puchalski, SM, Arzi, B., та ін. (2017) Рентгенографічна оцінка в клінічній практиці видів та стадії резорбції та гіперцементозу зубів різців у коней. *Ветеринарний журнал коней* 49, 486-492

Herron, ME & Shreyer, T. (2014) Ветеринарна практика, що підтримує домашніх тварин: посібник для практиків. *Ветеринарні клініки Північної Америки. Практика дрібних тварин* 44, 451-481 Heyman, SJ, Diefenderfer, DL,

Goldschmidt, MH, та ін. (1992) Осьова скелетна остеосаркома собак. Ретроспективне дослідження 116 випадків (1986 - 1989). *Ветеринарні*

Хірургія 21, 304-310

Hillman, LA, Garrett, LD, de Lorimier, LP, та ін. (2010) Біологічна поведінка пухлин оральних та періоральних тучних клітин у собак: 44 випадки (1996-2006). *Журнал Американська ветеринарна медична асоціація* 237, 936-942

Hinrichs, JE (2006) Роль зубного каменю та інших факторів, що схильні до розвитку. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Едс Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд. СБ Сандерс, Сент-Луїс. с. 170-192

Хіросе, М., Ісіхара, К., Сайто, А., та ін. (2001) Експресія цитокінів та індукційної синтази оксиду азоту у запалених тканині ясен. *Журнал пародонтології* 72, 590-597

Гірш, DL, Гарфайн, ES, Крістенсен, AM, та ін. (2009) Використання автоматизованого проектування та автоматизованого виробництва для ортогнатично ідеальних хірургічних результатів: зміна парадигми при реконструкції голови та шиї. *Журнал ротової та щелепно-лицьової хірургії* 67, 2115-2122

Hirvonen, T., Ngassapa, D. & Narhi, M. (1992) Взаємозв'язок чутливості дентину до гістологічних змін у собачих зубах із відкритим та стимульованим дентином. *Праці фінського стоматологічного товариства* 88 (Додаток 1), 133-141

Хобсон, П. (2005) Видалення збережених первинних зубів у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 132-137

Hoffmann, TH & Gaengler, P. (1996) Клінічне та патоморфологічне дослідження спонтанно виникаючих захворювань пародонту у собак. *Журнал дрібних тварин Практика*. 37, 471-479

Holcombe, LJ, Patel, N., Colyer, A., та ін. (2014) Біоплівки раннього собачого нальоту: характеристика ключових бактеріальних взаємодій, пов'язаних із початковою колонізацією емалі. *PLoS Один* 9, e113744

Holmstrom, S.E, Frost, P. & Eisner, E.R (1998a) Стоматологічна профілактика. В: *Ветеринарні стоматологічні методи* 2, ред. Видання SE Holmstrom, P. Frost та ER Eisner. Сондерс, Філадельфія. стор. 133-166.

Holmstrom, SE, Frost, P. & Eisner, ER (1998b) Екзодонція. В: *Ветеринарні стоматологічні методи*. 2-е вид. Видання SE Holmstrom, P. Frost та ER Eisner. Сондерс, Філадельфія. с. 215-254

- Holmstrom, SE, Frost, P. & Eisner, ER (1998c) Ергономіка та загальна безпека здоров'я на стоматологічному робочому місці. В: *Ветеринарні стоматологічні методи*. 2-е вид. Видає SE Х. Едс, П. Фрост та Е.Р. Ейснер. Сондерс, Філадельфія. с. 497-506
- Holmstrom, SE, Frost, P. & Eisner, ER (1998d) Ендодонтія. В: *Ветеринарні стоматологічні методи*. 2-е вид. Видання SE Holmstrom, P. Frost та ER Eisner. WB Saunders, Філадельфія. с. 312-317
- Holmstrom, SE, Bellows, J., Juriga, S., *та ін.* (2013) Керівництво ААНА щодо стоматологічної допомоги собакам та котам. *Журнал Американської асоціації лікарських тварин* 49, 75-82 Hoopes, PJ, Wagner, RJ, Duval, K., *та ін.* (2018) Лікування пероральної меланоми собак за допомогою нанотехнологічних імунотерапії та променевої терапії. *Молекулярна Фармакологія* 15, 3717-3722
- Хаффман, LJ (2010) Усний спит. В: *Стоматологічна, щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин, Кольоровий довідник*. Ред. Б. А. Немієць. Менсон, Лондон, pp39-61. Ingham, KE & Gorrel, C. (2001) Вплив довготермінової періодичної допомоги на пародонтальну хворобу собак. *Журнал практики дрібних тварин* 42, 67-70 Інгем, КЕ, Горелл, К., Блекберн, Дж., *та ін.* (2001) Поширеність одонтокластичних резорбтивних уражень у популяції клінічно здорових котів. *Журнал дрібних тварин*
- Практика* 42, 439-443
- Ян, Каліфорнія (2006a) Звукові та ультразвукові прилади. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд. СБ Сондерс, Сент-Луїс. стор. 828-835
- Ян, Каліфорнія (2006b) Наддесневе та піддесневе зрошення. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд. СБ Сондерс, Сент-Луїс. pp 836-844 Дженсен, Л., Логан, Е.І., Фінні, О., *та ін.* (1995) Зменшення накопичення зубного нальоту, плям та конкрементів у собак дієтичним шляхом. *Журнал ветеринарної стоматології* 12, 161-163
- Жубер, К.С. (2007) Доанестетичний скринінг геріатричних собак. *Журнал Південноафриканської ветеринарної асоціації* 78, 31-35
- Kabiusu, RM, Stroup, DF & Fernandez, C. (2010) Фактори ризику та характеристики собаких трансмісивних венеричних пухлин у Гренаді, Вест-Індія. *Ветеринарні Порівняльна онкологія* 8, 50-55
- Karin, M., Lawrence, T. & Nizet, V. (2006) Вроджений імунітет зіпсувався: пов'язуючи мікробні інфекції з хронічним запаленням та раком. *Клітинка* 124, 823-835 Кавабе, М., Мопі, Т., Іто, Ю., *та ін.* (2015) Результати собак, які проходять променеву терапію для лікування злоякісної меланоми порожнини рота: 111 випадків (2006-2012). *Журнал Американська ветеринарна медична асоціація* 247, 1146-1153
- Kelly, DJ, Ahmad, M. & Brull, SJ (2001) Попереджувальне знеболення II: останні досягнення та сучасні тенденції. *Канадський журнал анестезіології* 48, 1091-1101 Kelly, JM, Belding, BA & Schaefer, AK (2010) Акантомаатоза амелобластома у собак, які отримували внутрішньополіпційний блеомицин. *Ветеринарна порівняльна онкологія* 8, 81-86
- Кіанк, К., Хольцфрертер, Б., Старк, А., *та ін.* (2006) Сприйнятливості до стресу передбачає тяжкість імунної депресії та неспроможність боротися з бактеріальними інфекціями у мишей із хронічним стресом. *Мозок, поведінка та імунітет* 20, 359-368
- Kim, CG, Lee, SY & Park, HM (2015) Поетапний ортодонтитний рух мезіолінгверсії наднижньо-нижньощелепного собачого зуба у собаки. *Журнал американських тварин Лікарняна асоціація* 51, 49-55
- Klima, LJ & Goldstein, GS (2007) Хірургічне лікування складової одонтоми у собаки. *J Vet Dent*. 24 (2), 100-106 Kortegaard, HE, Eriksen, T. & Baelum, V. (2008) Пародонтозна хвороба у досліджень собак бігль - епідеміологічне дослідження. *Журнал практики дрібних тварин* 49, 610-616 Кнелс, О., Харт, БЛ, Прекрасний, АН, *та ін.* (2016) Можливості для включення зв'язку людини і тварини в практику супутніх тварин. *Журнал Американської ветеринарної медицини*
- Медичне об'єднання* 249, 42-44 Кохер, Т., Рюлінг, А., Момсен, Х., *та ін.* (1997) Ефективність піддесневих приладів з механічними приладами в руках досвідчених та недосвідчених операторів. *Дослідження манекенів. Журнал клінічної пародонтології* 24, 498-504 Коукі, Мічиган, Пападімітріу, С.А., Казакос, Г.М., *та ін.* (2013) Захворювання пародонту як потенційний фактор системної запальної реакції у собаки. *Журнал*
- Ветеринарна стоматологія* 30, 26-29
- Krug, W. & Losey, J. (2011) Область десенсибілізації після блокування психічного нерва у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 28, 146-150 Kuntsi-Vaattovaara, H., Verstraete, FJ & Kass, PH (2002) Результати лікування кореневих каналів у собак: 127 випадків (1995-2000). *Журнал Американської ветеринарної медицини*
- Асоціація* 22, 775-780
- LaDue, T., Price, GS, Dodge, R., *та ін.* (1998) Променева терапія не повністю резектованих пухлин тучних клітин собак. *Ветеринарна радіологія та ультразвук* 39, 57-62 Лафаврі, штат Джорджія, Майорга-Фаяд, І., Торрес, М.Ф., *та ін.* (2007) Пародонтопатичні мікроорганізми в периферичній крові після луцення та стругання коренів. *Журнал клінічних досліджень одонтології* 34, 873-879
- Лак, Т.Т., Бабнік, Дж., Шифманн, Е., *та ін.* (1993) Цистеїнові протеїнази та інгібітори при запаленні: їх роль у захворюваннях пародонту. *Журнал пародонтології* 64, 485-491
- Lalla, E., Lamster, IB, Hofmann, MA, *та ін.* (2003) Інфекція ротової порожнини збудником пародонту прискорює ранній атеросклероз у аполінопротеїнових Е-нульових мишей. *Artero-склероз Тромбоз і судинна біологія* 23, 1405-1411
- Lang, NP, Attstrom, R. & Loe, H. (1998) Матеріали Європейського семінару з механічного контролю нальоту: стан мистецтва та науки щодо контролю зубних відкладень, Bern Lang, NP, Mombelli, A. & Attstrom, R. (2002) Стоматологічний наліт і числення. В: *Клінічна пародонтологія та стоматологія імплантатів*. 3-е вид. Видавники Дж. Ліндхе, Т. Каррінг та Н.П.
- Язык. Уайлі Блеквелл, Еймс. с. 102-134
- Lantz, GC (2003) Регіональна анестезія для стоматології та хірургії порожнини рота. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 181-186 Lana, FAS, Andrade, SF, Gervazoni, ER, *та ін.* (2012) Гістопатологічний та цитологічний аналіз трансмісивної венеричної пухлини у собак після двох протоколів лікування. *Colloquium Agrariae* 8, 36-45 Лаппін, Д.Ф., Кельдсен, М., Сандер, Л., *та ін.* (2000) Незмінна експресія синтази оксиду азоту при пародонтиті. *Журнал досліджень пародонту* 35, 369-373 Лаві, Е., Голдбергер, Д., Фрідман, М., *та ін.* (2012) Значення рН та мінеральний вміст слини у різних порід собак. *Ізраїльський журнал ветеринарної медицини* 67, 244-248 Le Bars, D., Gozaliu, M. & Cadden, SW (2001) Тваринні моделі ноцицепції. *Огляд фармакології* 53, 597-652 Leggat, PA & Kedjarune, U. (2001) Бактеріальні аерозолі в стоматологічній клініці: огляд. *Міжнародний стоматологічний журнал* 51, 39-44 Леньяні, П., Чеккі, Л., Пеллчоні, Джорджія, *та ін.* (1994) Забруднення атмосфери під час стоматологічних процедур. *Міжнародна квітесценція* 25, 435-439 Leib, MS & Sartor, LL (2008) Обструкція стороннього тіла стравоходу, спричинена стоматологічним жуванням у 31 собаки (2000-2006). *Журнал Американського ветеринарного медичного*
- кал асоціації* 232, 1021-1025
- LeJeune, JT & Hancock, DD (2001) Проблеми охорони здоров'я, пов'язані з годуванням собак сирим раціоном. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації*
- 219, 1222-1225
- Ленц, Дж., Йоффе, Д., Кауфман, М., *та ін.* (2009) Сприйняття, практики та наслідки, пов'язані з харчовими патогенами та годуванням сирого м'яса собак. *Канадський ветеринарний журнал* 50, 637-643
- Lewis, JR & Reiter, AM (2005) Управління генералізованим збільшенням ясен у звіті про собаку та огляді літератури. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 160-169 Lewis, JR & Reiter, AM (2010) Анатомія та фізіологія. В: *Зубні, щелепно-лицьові захворювання дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. CRC Press, Taylor & Francis Group, Бока Ратон. pp 9-38
- Liang, H., Burkes, EJ & Frederiksen, NL (2003) Множинна ідіопатична резорбція шийки матки: систематичний огляд та звіт про чотири випадки. *Dento Maxillo Facial Radiol-ogі* 32, 150-155
- Lindhe, J., Hamp, S. & Löe, H. (1975) Хвороба пародонту, спричинена бляшками у собак бігль: 4-річне клінічне, рентенографічне та гістометричне дослідження. *Журнал Дослідження пародонту* 10, 243-255
- Liptak, JM & Withrow, SJ (2007, 2007) Рак шлунково-кишкового тракту. У: *Клінічна онкологія дрібних тварин*. 4-е вид. Видавники С. Дж. Віроу та Е. Г. Маквеен.
- Сондерс, Сент-Луїс. с. 455-473 Лю, Х., Серрето, Б., Бейкер, Р., *та ін.* (2002) Ефективність та безпека антикулькації нової відбілюючої зубної щітки, що містить гексаметафосфат натрію: контрольоване шестимісячне клінічне випробування. *Журнал клінічної стоматології* 13, 25-28 Lobprise, AH (2019) У: *Оральна хірургія - загальне у: Ветеринарна стоматологія Birra, принципи та практика*. Eds HB Lobprise та JR Dodd. Wiley Blackwell, Ames IA. стор
- 247-263
- Loe, H., Theilade, E. & Jensen, SB (1965) Експериментальний гінгівіт у людини. *Журнал пародонтології* 36, 177-187 Логан, Е. І. (2006) Дієтичні впливи на здоров'я пародонту у собак та котів. *Ветеринарні клініки Північної Америки. Практика дрібних тварин* 36, 1385-1401 Logan, EI, Finney, O. & Nettergen, JJ (2002) Вплив їжі для зубів на накопичення зубного нальоту та здоров'я ясен у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 15-18 Логан, Е.І., Біггс, Р.Б., Шерт, Д., *та ін.* (2010) Захворювання пародонту. В: *Клінічне харчування дрібних тварин*. 5-й Едн. Видавництва MS Hand, CD Thatcher, RL Remillard, P.
- Рудебуш і Б. Й. Новотний. Інститут Марка Морріса, Топека. с.989-1001

Lommer, MJ & Verstraete, FJR (2012) Керівники пероральної онкологічної хірургії. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJR Verstraete та MJ Lomer. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. pp 423-430 Loughran, CM, Raisis, AL, Naitjema, G., та ін. (2016) Одностороння ретробульбарна гематома після блокування верхньощелепних нервів у собаки. *Журнал ветеринарних надзвичайних ситуацій та*

Критичний догляд 26, 815-818

Лоу, Р., Гавацца, А., Імпеллізері, Дж. та ін. (2017) Лікування пухлин тучних клітин собак за допомогою електрохіміотерапії з хірургічним висіченням або без нього. *Ветеринарні Порівняльна онкологія* 15, 775-784

Lukacs, JR, Walimbe, SR & Floyd, B. (2001) Епідеміологія гіпоплазії емалі в молочних зубах: пояснення змін у поширеності в західній Індії. *Am J Hum Biol.* 13 (6), 788-807

Луотонен, Н., Кунці-Вааттоваара, Х., Саркіяла-Кессель, Е., та ін. (2014) Терапія життєво важливої пухлини у собак: 190 випадків (2001-2011). *Журнал Американської ветеринарної медицини Асоціація* 244, 449-459

Лунд, Е.М., Армстронг, Пенсільванія, Кірк, Каліфорнія, та ін. (1999) Стан здоров'я та характеристики популяції собак та котів, які вивчалися у приватній ветеринарній практиці в США. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації*. 214, 1336-1341

Масу, DW (1986) Пухлини собак та котів: біологічна поведінка, діагностика та терапія. *Семінари з ветеринарної медицини та хірургії (для дрібних тварин)* 1, 72-83 Maier, H., Zoller, J., Herrmann, A., та ін. (1993) Стоматологічний статус та гігієна порожнини рота у хворих на рак голови та шиї. *Отоларингологія - хірургія голови та шиї* 108, 655-661 Манфра Марретта, С. (2012) Ускладнення щелепно-лицьового перелому. В: *Оральна-щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJR Verstraete та MJ Lomer. Elsevier, St. Луїс. с. 333-341

Mannerfelt, T. & Lindgren, I. (2009) Дефекти емалі у стандартних пудельських собак у Швеції. *J Vet Dent.* 26 (4), 213-215 Marretta, SM (1998) Щелепно-лицьова хірургія. *Vet Clin North Am Small Anim Practices.* 28 (5), 1285-1296

Marretta, SM (2002) Хірургічне видалення першого молярного зуба нижньої щелепи у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 19, 46-50 Marretta, SM & Smith, MM (2005) Поодинокий мукоперіостальний клапоть для відновлення ороназальної нориці. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 200-205 Маршалл, доктор медичних наук, Уолліс, штат Вірджинія, Міллелла, Л., та ін. (2014) Поздовжня оцінка захворювань пародонту у 52 мініатюрних шнауцерів. *Ветеринарні дослідження BMC.* 10, 166 Маршалл-Джонс, ZV, Уолліс, CV, Allsopp, JM, та ін. (2017) Оцінка покриття зубного нальоту за допомогою кількісної світлової індукованої флуоресценції (QLF) у домашніх короткошерстих котів. *Дослідження у ветеринарній науці* 111, 99-107 Мартано, М., Ісчін, С., Морелло, Е., та ін. (2018) Фібросаркома собак через рот: зміни прогнозу за останні 30 років? *Ветеринарний журнал* 241, 1-7

Martel, D. (2013) Лінгвоектомія кіла нижньої щелепи (базові вузькі зуби). В: *Ветеринарна ортодонція*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. стор

81-98

Мартін-Флорес, М., Скрівані, П.В., Лоу, Е., та ін. (2014) Максимальне та субмаксимальне відкривання рота із затисканням рота у котів: наслідки для кровотоку верхньощелепної артерії *Ветеринарний журнал* 200, 60-64

Маркс, Ф.С., Мацадо, Г.С., Пеццалі, Дж.Г., та ін. (2016) Сирі яловичі кістки як жувальні предмети для зменшення зубного каменю у собак Бігль. *Австралійський ветеринарний журнал* 94, 18-23

Матейка М., Партіка Л., Ульм К. та ін. (1998) Синтез оксиду азоту збільшується при захворюваннях пародонту. *Журнал досліджень пародонту* 33, 517-518 Метьюз, К., Кронен, П.В., Ласцелл, Д., та ін. (2014) Керівні принципи для розпізнавання, оцінки та лікування болю: члени Глобальної ради болю WSAVA та співавтори цього документа. *Журнал практики дрібних тварин* 55, E10-E68 Метьюз, штат Нью-Йорк, Мон, Техас, Ян, М., та ін. (2017) Фактори, пов'язані зі смертю від наркозу у собак та котів у ветеринарних лікарнях первинної ланки. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 250, 655-665

Mayer, MN & Anthony, JM (2007) Променева терапія пухлин ротової порожнини: акантоматозна амелобластома собак. *Канадський ветеринарний журнал*, 99-101 McElhenry, J. (2005) Зняття болю. В: *Ветеринарна медицина: століття змін*. Ед. Дж. МакЕлхенні. Сторінки 61-64 McEntee, MC, Page, RL, Théon, A., та ін. (2004) Утворення злоякісної пухлини у собак, раніше опромінених на акантоматозний епуліс. *Ветеринарна радіологія та ультразвук* 45, 357-361

McEntrée, MC (2012) Клінічна поведінка неонтогенних пухлин. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJ Verstraete та ML Lomer. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. стор. 387-402

McFadden, T. & Marretta, SM (2013) Наслідки нелікованих захворювань пародонту у собак та котів. *Журнал ветеринарної стоматології* 30, 266-275 Mealey, BL & Klokkevold, PR (2006) Пародонтологічна медицина: Вплив пародонтоальної інфекції на системне здоров'я. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Eds FA Car-Rандаза, М.Г. Нуман, Н.Х.Такаї і П.Р. Клоккевольд. СБ Сандерс, Сент-Луїс. pp 312-329 Мейтнер, SW, Зандер, Х., Ікер, НР, та ін. (1979) Ідентифікація запалених ясенних поверхонь. *Журнал клінічної пародонтології* 6, 93-97 Мейлер, TF, Депаола, LG, Келлі, JL, та ін. (1999) Стоматологічна одиниця ватерліній: біоплівки, дезінфекція та рецидив. *Журнал Американської стоматологічної асоціації* 130, 65-72 Мерола, І. та Міллс, ДС (2016) Поведінкові ознаки болю у кішок: консенсус експертів. *PLoS один* 1, e0150040 Мілевої, Н., Тратар, UL, Немек, А., та ін. (2018) Поеднання електрохіміотерапії, електротрансферу гена плазмід, що кодує собачий IL-12, та циторедуктивної хірургії при лікуванні собачої злоякісної меланоми ротової порожнини. *Дослідження у ветеринарній науці* 122, 40-49

Miller, BR & Harvey, CE (1994) Дотримання рекомендацій щодо гігієни порожнини рота після лікування пародонту у собак, що належать клієнтам. *Журнал ветеринарної стоматології* 11, 18-19

Мітчелл, SL, Маккарті, Р., Rudloff, E., та ін. (2000) Розрив трахеї, пов'язаний з інтубацією у котів: 20 випадків (1996-1998). *Журнал Американської ветеринарної медицини Медичне об'єднання* 216, 1592-1595

Modi, M., Rastogi, S. & Kumar, A. (2009) Бупренорфін з булівакаїном для внутрішньоротових нервових блоків для забезпечення післяопераційного знеболення у амбулаторних хворих після незначних пероральних хірургій. *Журнал ротової та щелепно-лицьової хірургії* 67, 2571-2576 Монтеїро, Б., Стігал, ПВМ, Ласцелл, BDХ, та ін. (2019) Тривале використання нестероїдних протизапальних препаратів у котів із хронічними захворюваннями нирок: від суперечок до оптимізму. *Журнал практики малих тварин* 60 (8), 459-462. <https://doi.org/10.1111/jsap.13012>

Мур, RA, Уолкотт, S., White, KL, та ін. (2003) Терапевтична імунізація ранніми генами COPV шляхом доставки епітеліальної ДНК. *Вірусологія* 314, 630-635 Мур, Дж. (2011) Терапія життєво важливої пухлини. В: *Ветеринарна ендодонція*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp. 78-92 Moore, J. (2013) Фіксовані та знімні ортодонтичні апарати. В: *Ветеринарна ортодонція*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp. 36-47 Moore, JI & Niemiec, B. (2014) Оцінка місць екстракції для підтвердження збережених коренів зубів та періапикальної патології. *Журнал Американської лікарні для тварин Асоціація*. 50, 77-82

Морітіс, К., Дженікс, В., Хефті, А., та ін. (2008) Рандомізоване паралельне проектне дослідження для оцінки впливу Sonicare та ручної зубної щітки на зубний наліт та гінгівіт. *Журнал клінічної стоматології* 19, 64-68

Малліган, Т., Аллер, С. та Вільямс, К. (1998) Травма. В: *Атлас собачої та котячої зубної рентгенографії*. Видавники Т. Малліган, С. Аллер та К. Вільямс. Навчання ветеринарії Системи, Трентон. с. 170-183 Мурад, С., Гроув, Д., Ліндберг, Кентуккі, та ін. (1981) Регулювання синтезу колагену аскорбіновою кислотою. *Праці Національної академії наук Сполучених Штатів Штат Америка* 78, 2879-2882

Nanci, A. (2013a) Будова оральних тканин. В: *Усна гістологія десяти Кейт*. 8-е вид. Ед А. Нансі. Elsevier, Сент-Луїс. pp. 1-13 Nanci, A. (2013b) Розвиток зуба та його підтримуючих тканин. В: *Усна гістологія десяти Кейт*. 8-е вид. Ред. Нансі. Elsevier, Сент-Луїс. С. 70-94 Нідлмен, І., Суван, Дж., Мольс, ДР, та ін. (2005) Систематичний огляд професійного механічного видалення нальоту для профілактики захворювань пародонту. *Журнал Клінічна пародонтологія* 32 (Suppl 6), 229-282 Nemec, A., Zavodovskaya, R., Affolter, VK, та ін. (2012a) Багатоформна еритема та епітеліотропна Т-клітинна лімфома в ротовій порожнині собак: 1989-2009. *Журнал Практика дрібних тварин* 53, 445-452 Немек, А., Мерфі, Б., Касс, РН, та ін. (2012b) Гістологічні підтипи орального не-мєдгаликового плоскоклітинного раку у собак. *Журнал порівняльної патології* 147, 111-120

Nemec, A., Verstraete, FJ, Jerin, A., та ін. (2013) Захворювання пародонту, лікування пародонту та системний оксид азоту у собак. *Дослідження у ветеринарній науці* 94, 542-544

Nemec, A., Murphy, BG, Jordan, RC, та ін. (2014) Пероральний папілярний плоскоклітинний рак у дванадцяти собак. *Журнал порівняльної патології* 150, 155-161 Ніколлс, П.К., Мур, П.Ф., Андерсон, Д.М., та ін. (2001) Регресія собачих папілом порожнини рота пов'язана з інфільтрацією лімфоцитів CD4 + та CD8 +. *Вірусологія* 283, 31-39

Nicoll, BK & Peters, RJ (1998) Виробництво тепла під час ультразвукових приладів дентину під впливом різних методів зрошення. *Журнал пародонтології* 69, 884-888

Niemiec, BA (2001a) Лікування перших молярів нижньої щелепи при ендодонтично-пародонтальних ураженнях у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 18, 21-25 Niemiec, BA (2001b) Оцінка життєво важливої пульпової терапії дев'яти ускладнених переломів коронки та п'ятдесяти чотирьох скорочень коронки у собак та котів. *Ветеринарний журнал* *Стоматологія* 18, 122-125

Niemiec, BA (2003a) Застосування інтраоральної акрилової шини. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 123-126 Niemiec, BA (2003b) Професійне чищення зубів. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 175-180 Niemiec, BA & Furman, R. (2004a) Зубна рентгенографія собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 186-190 Niemiec, BA & Furman, R. (2004b) Котяча стоматологічна рентгенологія. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 252-257 Niemiec, BA, Gilbert, T. & Sabitino, D. (2004a) Обладнання та основні геометрії рентгенографії зубів. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 48-52 Niemiec, BA, Sabatino, D. & Gilbert, T. (2004b) Розробка зубних рентгенограм. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 116-121 Niemiec, BA (2005a) Основи ендодонтії. *Ветеринарні клініки Північної Америки: практика дрібних тварин* 35, 837-868 Niemiec, BA (2005b) Стоматологічна рентгенологічна інтерпретація. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 53-59 Niemiec, BA (2008a) Патологія порожнини рота. *Теми з медицини тварин-супутників* 23, 59-71 Niemiec, BA (2008b) Пародонтозна хвороба. *Теми з медицини тварин-супутників* 23, 72-80 Niemiec, BA (2008c) Пародонтотерапія. *Теми з медицини тварин-супутників* 23, 81-90 Niemiec, BA (2008d) Техніка екстракції. *Теми з медицини тварин-супутників* 23, 97-105 Niemiec, BA (2009) Стоматологічна рентгенологія. *Теми з медицини тварин-супутників* 24, 4-19 Niemiec, BA (2010a) Патології слизової оболонки порожнини рота. В: *Стоматологічна, ротово-щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. Manson Publishing Ltd., Лондон.

с. 184-199

Niemiec, BA (2010b) Патологія у дитячого пацієнта. В: *Стоматологічна, ротово-щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. Manson Publishing Ltd., Лондон. стор 90-127

Niemiec, BA (2010c) Ветеринарна стоматологічна радіологія. В: *Стоматологічна, ротово-щелепно-лицьова хвороба дрібних тварин*. Ед Б. А. Немієць. Manson Publishing Ltd., Лондон. pp. 64-89 Niemiec, BA (2011) Важливість стоматологічної радіології. *Європейський журнал практик супутникових тварин*. 20, 219-229 Niemiec, BA (2012a) Як діагностувати та стабілізувати надвичайні ситуації зубного ряду. В: *Застосування ветеринарної стоматології в екстремній медицині та критичних або компрометованих*

Пацієнти. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. с. 7-37

Niemiec, BA (2012b) Системні ефекти стоматологічних захворювань та лікування пацієнтів зі скомпрометованими захворюваннями. В: *Застосування ветеринарної стоматології в екстремній медицині та*

Критичні або компрометовані пацієнти. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp. 37-52 Niemiec, BA (2013a) Розуміння процесу захворювання. В: *Ветеринарна пародонтологія*. Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 18-34 Niemiec, BA (2013b) Місцеві та регіональні наслідки хвороби пародонту. В: *Ветеринарна пародонтологія*. Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 69-80 Niemiec, BA (2013c) Повне чищення зубів. В: *Ветеринарна пародонтологія*. Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 129-153 Niemiec, BA (2013d) Контроль домашнього нальоту. В: *Ветеринарна пародонтологія*. Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 175-185 Niemiec, BA (2013e) *Хірургія ясен. В: Ветеринарна пародонтологія* Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 193-205 Niemiec, BA (2013f) *Системні прояви захворювань пародонту. В: Ветеринарна пародонтологія* Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. с. 81-90 Немієць, BA (2013g) *Пародонтальні інсуліни для рук. У: Ветеринарна пародонтологія* Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 315-323 Niemiec, BA (2013h) *Розширена нехірургічна терапія. In: Veterinary Parodontology* Ед Б. А. Немієць. Уайлі Блеквелл, Еймс. Сторінки 154-169 Niemiec, BA (2014) *Видалення зубів стало простішим*. Ред. BA Niemiec Practical Veterinary Publishing, San Diego Niemiec, BA (2015) Oral Pathology. В: *Стоматологія котів для лікаря загальної практики*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. pp. 8-76 Niemiec, BA (2018a) Позиціонування стоматологічної рентгенограми. В: *Практична ветеринарна стоматологічна радіологія*. Видавництва Б. А. Немієць, Дж. Гавор та В. Схель. Уайлі Блеквелл, Еймс. pp. 41-58 Niemiec, BA (2018b) *Розробка / обробка зубних рентгенограм. В: Практична ветеринарна стоматологічна радіологія, Під ред. Б. Немієць. Дж. Гавор і В. Джебель. Уайлі Блеквелл, Еймс. с. 83-90*

Nisengard, RJ, Kinder Haake, S., Newman, MG, *та ін.* (2006) Мікробна взаємодія з господарем при захворюваннях пародонту. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видання Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд, В. Б. Сондерс, Сент-Луїс. с. 228-250

Новак, MJ (2006) Класифікація захворювань та станів, що впливають на пародонт. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. Г.

Такаї та П. Р. Клоккевольд, СБ Сандерс, Сент-Луїс. Стор. 100-109 О'Ніл, Д.Г., Елліотт, Дж., Черч, Д.Б., *та ін.* (2013) Хронічна хвороба нирок у собак у ветеринарній практиці Великобританії: поширеність, фактори ризику та виживання. *Ветеринарний журнал* *Терапія* 27, 814-821

Okuda, A. & Harvey, CE (1992) Етіопатогенез резорбтивних уражень зубів котів. *Ветеринарні клініки Північної Америки: практика дрібних тварин* 22, 1385-1404 Осоріо, Р., Толедано, М., Лібана, Дж., *та ін.* (1995) Мікробне забруднення навколишнього середовища. Плотне дослідження в стоматологічній хірургії. *Міжнародний стоматологічний журнал* 45, 352-357 Палмейра, Мічиган, де Олівейра, JT & Requicha, JF (2017) Стоматологічні захворювання та біль у котів (Felis catus). Матеріали Європейського конгресу ветеринарної стоматології.

23-25 травня, Малага, Іспанія. с. 78-81.

Rascoe, PJ (2016) Ефекти лідокаїну або лідокаїн-бупівакаїнової суміші, що вводяться в підглазничний канал у собак. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 77, 682-687

Pashley, DH & Liewehr, FR (2006) Будова та функції дентин-пульпового комплексу. В: *Шляхи пульпи*. 9-е вид. Під ред. С. Коена та К. М. Харпріза. Elsevier, Сент-Луїс. с. 460-513

Pattison, AM & Pattison, GL (2006) Масштабування та стругання коренів. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд.

СБ Сандерс, Сент-Луїс. pp. 749-797 Павліка, З., Петелін, М., Хунтес, П., *та ін.* (2008) Навантаження на пародонт і патологічні зміни в органах собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 25, 97-108 Павлін Д., Доленеш Т., Швара Т. *та ін.* (2018) Первинний внутрішньокістковий плоскоклітинний рак у kota твердого типу. *Ветеринарні дослідження ВМС* 14, 23 Педерсон, Ед, Стоун, Мен, Рейген, Джорджія-молодий, *та ін.* (2002) Біоплівка Waterline та стоматологічна установка: огляд. *Загальна стоматологія* 50, 190-195 Peralta, S., Verstraete, FJ & Kass, PH (2010a) Рентгенологічна оцінка типів резорбції зубів у собак. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 71, 784-793 Peralta, S., Verstraete, FJ & Kass, PH (2010b) Рентгенографічна оцінка класифікації ступеня резорбції зубів у собак. *Американський ветеринарний журнал*

Дослідження 71, 794-798

Перальта, С., Арзі, Б., Немек, А., *та ін.* (2015) Нерадіаційний остеонекроз щелеп у собак: 14 випадків (1996-2014). *Межі ветеринарної науки* 2, 7 Перрі, Д.А. (2006) Контроль нальоту у пацієнта пародонту. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Видавництва Ф. А. Карранца, М. Г. Нуман, Н. В. Такаї та П. Р. Клоккевольд.

СБ Сандерс, Сент-Луїс. с. 728-748

Перрі, Р. (2014) Ставлення студентів ветеринарної медицини до стоматології дрібних тварин: опитування на основі опитувальника. *Журнал практики дрібних тварин* 55, 457-464 Perry, R., Moore, D. & Scurrall, E. (2015)

Проникнення глобула у шкіри після блокування верхньощелепного нерва для стоматологічної хірургії. *Журнал котячої медицини та хірургії* 17, 66-72 Pinnel, SR, Murad, S. & Darr, D. (1987) Індукція синтезу колагену аскорбітовою кислотою: можливий механізм. *Архіви дерматології* 123, 1684-1686 Квек, Кентуккі, Чепмен, А., Герцог, Дж. *та ін.* (2018) Тест на виявлення тіолу через усну рідину визначає основну активну хворобу пародонту, не виявлену при огляді здорового неспання. *Журнал Американської асоціації лікарняних тварин*. 54, 132-137 Quest, BW (2013) Переваги здоров'я порожнини рота від щоденного жування зубів у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 30, 84-87 Quiynen, M., Teughels, W., Kinder Haake, S., *та ін.* (2006) Мікробіологія захворювань пародонту. В: *Клінічна пародонтологія Карранзі*. Eds FA Carranza, MG Numan,

Н.Х.Такаї та П.Р. Клоккевольд, СБ Сандерс, Сент-Луїс. стор. 134-169

Рамос-Вара, Джорджія, Бейсенгерц, Мен, Міллер, Массачусетс, *та ін.* (2000) Ретроспективне дослідження 338 собачих оральних меланом з клінічним, гістологічним та імуногістохімічним оглядом 129 випадків. *Ветеринарна патологія* 37, 597-608 Ramsey, DT, Marretta, SM, Namor, RE, *та ін.* (1996) Офтальмологічні прояви та ускладнення стоматологічних захворювань у собак та котів. *Журнал американського*

Асоціація лікарняних тварин 32, 215-224

Рендалл, Е.К., Джонс, доктор медичних наук & Крафт, штат Каліфорнія (2020 5 березня) *Уорлс ДР (2020)*. Розробка непрямого протоколу КТ-лімфографії для виявлення сторожових лімфатичних вузлів щі при раку голови та шиї та порівняння з іншими методами картографування лімфатичних вузлів дозорного, Vet Comp Oncol. <https://doi.org/10.1111/vco.12585> [Ерб перед друком]

Rawlings, JM, Gorrel, C. & Markwell, PJ (1998) Вплив на здоров'я порожнини рота собак додаванням хлоргексидину до жувальної гігієни зубів. *Журнал ветеринарної стоматології* 15, 129-134

Роупінсон, JE, Гольдштейн, RE, Рейтер, AM, *та ін.* (2011) Асоціація захворювань пародонту із системними показниками здоров'я собак та системною реакцією на лікування пародонтозу. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 238, 601-609

Редді, Р., Паланарті, Р., Дурвасула, С., та ін. (2017) Профілактика гінгівіту та нальоту за допомогою трьох наявних у продажу засобів для чищення зубів: порівняльні клінічне та мікробіологічне рандомізоване контрольне паралельне дослідження. *Міжнародний журнал фармацевтичних досліджень* 7, 111-118

Regalado Ibarra, AM, Legendre, L. & Munday, JS (2018) Злоякісна трансформація вірусу папіломи собак типу 1, індукованого стійкою оральною папіломою протягом 3 років

Старий пес. *Журнал ветеринарної стоматології* 35, 79-95 Рід, Дж., Нолан, А.М., Хьюз, Дж. та ін. (2007) Розробка короткоформатної шкали болю у складі Глазго (CMPS-SF) та виведення оцінки знеболюючого втручання. *Добробут тварин* 16, 97-104 Рід, Дж., Скотт, Е.М., Кальво, Г., та ін. (2017) Остаточна шкала гострого болю для котів у Глазго: перевірка та рівень втручання. *Ветеринарний облік* 180, 449 Reisine ST, Fertig J, Weber J, Leder S. Вплив стану зубів на

Reisine, ST, Fertig, J., Weber, J., та ін. (1989) Вплив стоматологічних станів на якість життя пацієнтів. *Стоматологія та оральна епідеміологія* 17, 7-10 Reiter, AM & Mendoza, KA (2002) Котячі одонтокластичні резорбтивні ураження - нерозгадана загадка у ветеринарній стоматології. *Vet Clin North Am Small Anim Practices*. 32 (4), 791 Реджек, А., Бенуа, Дж., Тут, К., та ін. (2015) Оцінка прискореного протоколу хіміотерапії плоскоклітинного раку ротоглотки у 5 котів та 3 собак.

Журнал ветеринарної стоматології 32, 212-221 Ренверт, С., Віркстром, М., Муграбі, М., та ін. (1996) Гістологічні та мікробіологічні аспекти лігатурного періодонтиту у собак бігль. *Журнал клінічних досліджень одонтології* 23, 310-319

Резенде, КП, Рамос, М.Б., Даріла, СН, та ін. (2008) Зміни здоров'я порожнини рота при раку порожнини рота та ротоглотки. *Бразильський журнал оториноларингології* 74, 596-600 Рігс, Дж., Адамс, Вірджинія, Гермер, СП, та ін. (2018) Результати після хірургічного висічення або хірургічного висічення в поєднанні з додатковою, гіпофракціонованою променевою терапією у собак з плоскоклітинним раком ротової порожнини або фібросаркомою *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 253, 73-83 Робінсон, Дж. Г. (1995) Хлоргексидин глюконат - вирішення стоматологічних проблем. *Журнал ветеринарної стоматології* 12, 29-31 Родан, І., Сундаль, Е., Карні, Х., та ін. (2011) AAEP та ISFM Настанови, що сприяють поведінці з котями. *Журнал котячої медицини та хірургії* 13, 364-375 Роллін, Білорусь (1989) *Крик без уваги: свідомість тварин, біль тварин та наука*. Ред. Б. Е. Ролін, преса Оксфордського університету, Нью-Йорк. стор. xii, 117-118. Розенквіст, К., Веннерберг, Дж., Шильдт, Е.Б., та ін. (2005) Статус порожнини рота, інфекції ротової порожнини та деякі фактори способу життя при плоскоклітинному раку порожнини рота та ротоглотки. Популяційне контрольоване дослідження на півдні Швеції. *Акта-отоларингологія* 125, 1327-1336

Roudebush, P., Logan, EI & Hale, FA (2005) Ветеринарна стоматологія на основі фактичних даних: систематичний огляд домашньої допомоги для профілактики захворювань пародонту у собак та котів. *Журнал ветеринарної стоматології* 22, 6-15

Roux, P. & Howard, J. (2010) Оцінка зубних рядів та оклюзії у собак. *Європейський журнал практик супутникових тварин* 20, 241-251 Rubio, A., van Goethem, B. & Verhaert, L. (2010) Захоплення язика жувальними іграшками у двох собак. *Журнал практики дрібних тварин* 51, 558-560 Rusbridge, C. & Heath, S. (2015) Котячий синдром орофасціального болю. В: *Котяття поведінкове здоров'я та добробут*. Видавники I. Родан та С. Хіт. Elsevier, Сент-Луїс. С. 213-226 Райан С., Бекон Х., Енденбург, Н., та ін. (2019) Рекомендації щодо добробуту тварин WSAVA. *Журнал практики дрібних тварин* 60, E1-E46 Салас Кампос, Л., Гомес Ферреро, О., Вільяр Міранда, Х., та ін. (2000) Антисептичні засоби: хлоргексидин. *Revista de Enfermeria* 23, 637-640

Солсбері, К.С., Річардсон, округ Колумбія та Ланц, штат Джорджія (1986) Часткова максилектомія та премаксилектомія при лікуванні неоплазії порожнини рота у собаки та kota. *Ветеринарні Хірургія* 15, 16-26

Sancak, A., Favrot, C., Geisseler, MD, та ін. (2015) Титри антитіл проти вірусу папіломи собак 1 досягають піку навколо клінічної регресії при природному папіломатозі ротової порожнини. *Ветеринарна дерматологія* 26 (57-59), е19-20

Sarowitz, BN, Davis, GJ & Kim, S. (2017) Результати та прогностичні фактори після лікувально-оздоровчої операції при пухлинах ротової порожнини у собак: 234 випадки (2004-2014). *Журнал практики дрібних тварин* 58, 146-153

Saverino, KM & Reiter, AM (2018) Клінічна презентація, причини, лікування та наслідки пошкодження гуз у собак та котів: 24 випадки (2001-2017). *Кордони ветеринарної науки* 5, 144

Scannapieco, FA, Parodontatos, GD & Dunford, RG (1998) Асоціації між захворюваннями порожнини рота та респіраторними захворюваннями у національній вибірковій сукупності. *Аннали пародонтології* 3, 251-256

Scannapieco, FA, Bush, RB & Paju, S. (2003) Асоціації між захворюваннями пародонту та ризиком внутрішньолікарняної бактеріальної пневмонії та хронічної обструктивної місячна хвороба: систематичний огляд. *Аннали пародонтології* 8, 54-69

Scannapieco, FA (2004) Пародонтальне запалення: від гінгівіту до системного захворювання? *Компендіум безперервної освіти з стоматології* 25, 16-25 Scarpelli, KC, Valladão, ML & Metzke, K. (2010)

Прогностичні фактори регресу собачої трансмісивної венеричної пухлини під час терапії вінкристином. *Ветеринарні Журнал* 183, 362-363

Scott, DW (1975) спостереження за еозинофілієм комплексом грануломи у котів. *J Am Anim Hosp Ass*. 11, 261-270 Скрівані, П.В., Мартін-Флорес, М., ван Хаттен, Р., та ін. (2014) Структурні та функціональні зміни, що мають відношення до верхньощелепного артеріального потоку, що спостерігаються під час комп'ютерної томографії та неселективної цифрової субтракційної ангіографії у котів із закритим і відкритим ротом. *Ветеринарна радіологія та ультразвуку* 55, 263-271 Cerin B. (2012) Хірургічне лікування пухлин губи та щоки. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Під ред. Ф. Дж. Верстрете та М. Дж. Ломера. Сондерс

Ельсвіє, Сент-Луїс. стор. 431-459

Семедо-Лемсатт, Т., Таварес, М., Сан-Браз, Б., та ін. (2016) Ентерококовий інфекційний ендокардит після пародонтозу у собак. *PLoS Один* 11, e0146860 Шама, Т., Гопал, Л., Шанмугам, М.П., та ін. (2002) Порівняння буфівакаїну з регульованим значенням pH із сумішшю нерегульованого pH буфівакаїну та лігнокаїну під час первинної хірургії вітреоретину. *Сітхіка ока* 22, 202-207

Ширер, Б.Г. (1996) Біоплікка та стоматологічний кабінет. *Журнал Американської стоматологічної асоціації* 127, 181-189 Sherman, PR, Hutchens, LH Jr. & Jewon, LG (1990) Ефективність піддесневого масштабування та стругання коренів. II. *Клінічні реакції, пов'язані з залишковим каменем*. *Журнал пародонтології* 61, 9-15 Шмєяна, Ю., Гроув, Т.К., Стрейгорт, К., та ін. (1996) Експресія молекул адгезії під час резорбції зубів у котячих зубів: модельна система агресивної остеокластичної активності. *Журнал стоматологічних досліджень* 75, 1650-1657 рр. Шукрі, М., Бен Алі, Л., Абдель Набі, М., та ін. (2007) Виправлення експериментальної хвороби пародонту, спричиненої бляшками у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 24, 152-165 Silness, J. (1980) Фіксоване протезування та здоров'я пародонту. *Стоматологічні клініки Північної Америки* 24, 317-329

Silness, J. & Loe, H. (1964) Захворювання пародонту при вагітності II. Співвідношення між гігієною порожнини рота та станом пародонту. *Acta Odontologica Scandinavica* 22, 121-135 Silverstein, LH & Kurtzman, GM (2005) Огляд накладання швів для оптимального управління м'якими тканинами. *Компендіум безперервної освіти з стоматології* 26 (163-166), 169-170

Simon, BT & Steagall, PV (2016) Сьогодні та майбутнє опіоїдних анальгетиків у практиці дрібних тварин. *Журнал ветеринарної фармакологічної терапії* 40, 315-326 Саймон, Б.Т., Скаллан, Е.М., Керролл, Г., та ін. (2017) Відсутність використання анальгетиків (олігоаналгезія) у практиці дрібних тварин. *Журнал практики дрібних тварин*. 58, 543-554 Sitzman, C. (2000) Одночасна гіперплазія, метатлазія та неоплазія у 8-річної собаки-боксер: повідомлення про випадок. *J Vet Dent*. 17 (1), 27-30 Sitzman, C. (2013) Оцінка гідрофільного ясенного зубного герметика у собак бігль. *Журнал ветеринарної стоматології* 30, 150-155

Skinner, OT, Boston, SE & Souza, CHM (2016) Структури метастазування в лімфатичні вузли, виявлені після двосторонньої нижньощелепної та медіальної ретрофарингеальної лімфатичної Енектомія у 31 собаки зі злоякісними пухлинами голови. *Ветеринарна та порівняльна онкологія* 15, 881-889 Сміт, М.М. (1998) Екзодонтія. *Ветеринарні клініки Північної Америки. Практика дрібних тварин* 28 (1297-1319), ix Smith, MM (2000) Відновлення ороназальної норичі. *Клінічні методи в практиці дрібних тварин* 15, 243-250 Smith, MM & Legendre, LFJ (2012) Відновлення щелепно-лицьового перелому за допомогою неінвазивних методів. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видає FJM

Верстрете і М. Дж. Ломеру. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. 275-292 Сміт, М.М., Сміт, Е.М., Ла Круа, Н., та ін. (2003) Проникнення в орбіту, пов'язане з видаленням зуба. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 8-17 Smith, MM (2003) Розріз кута лінії. *Журнал ветеринарної стоматології* 20, 241-244 Смітсон, CW, Сміт, М.М., Таппе, Дж., та ін. (2012) Мультицентрична пероральна плазмодіотома у 3 собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 29, 96-110 Snyder, DE (1976) Синдром тріщин зуба та перелом задньої частини куста. *Оральна хірургія Оральна медицина та патологія порожнини рота* 41, 698-704

Snyder, CJ & Snyder, LB (2013) Вплив мелівакуїну в блоці інфраорбітального нерва на мінімальну альвеолярну концентрацію ізофлурану в клінічно нормальній анестезії собаки, які проходять модифіковану форму стоматологічної дозиметрії. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 242, 199-204 Снайдер, CJ, Soukpr, JW, Drees, R., та ін. (2016a) Висота каудальної нижньої щелепи та товщина кісток щічної кірки, вибіряна комп'ютерною томографією у здоровому стані

Собаки. *Ветеринарна хірургія* 45, 21-29

Snyder, LB, Snyder, CJ & Hetzel, S. (2016b) Вплив бупренорфіну, доданого до буфівакаїнових інфраорбітальних нервових блоків, на мінімальну альвеолярну концентрацію ізофлурану Використання моделі гострого стоматологічного / орального хірургічного болю у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 33, 90-96 Socransky, SS & Haffajee, AD (2002) Стоматологічна біоплікка: важкі терапевтичні цілі. *Пародонтологія* 28, 12-55

Soukup, JW, Mulherin, BL & Snyder, CJ (2013a) Поширеність та характер дентоальвеолярних ушкоджень серед пацієнтів із переломами щелепно-лицевої ділянки. *Журнал дрібних тварин Практика* 54, 9-14

Soukup, JW, Snyder, CJ, Simmons, BT, та ін. (2013b) Клінічні, гістологічні та обчислювальні томографічні особливості орально-напілярного плоскоклітинного раку у собак: 9 справ (2008-2011). *Журнал ветеринарної стоматології* 30, 18-24

Soukup, JW & Snyder, CJ (2014) Травматичні дентоальвеолярні та щелепно-лицьові травми у кішок: огляд діагностики та лікування. *Журнал котячої медицини та Хірургія* 16, 915-927

Soukup, JW, Hetzel, S. & Paul, A. (2015a) Класифікація та епідеміологія травматичних дентоальвеолярних травм у собак та котів: 959 травм за 660 відвідувань пацієнтів (2004-2012). *Журнал ветеринарної стоматології* 32, 6-14 Сукуп, JW, Дріс, Р., Кеніг, LJ, та ін. (2015b) Порівняння якості діагностичного зображення верхньощелепних зубних структур собак, отриманих за допомогою конусного променя комп'ютерна томографія та 64-мультidetекторна рядна комп'ютерна томографія. *Журнал ветеринарної стоматології* 32, 80-86 Spodnick, GJ (1992) Пересадка верхньощелепного ікла після травматичної авульсії у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 9, 4-7 Startup, S. (2013) *Обертані / скупчені / надмірні зуби. В: Ветеринарна ортодонція* Ед Б. А. Немієць Б.А. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. Стор. 66-72

Статопулу, TP, Койкі, М., Піпендон, БГ, та ін. (2018) Оцінка знеболюючого ефекту та всмоктування бупренорфіну після букального введення у котів із захворюваннями ротової порожнини. *Журнал котячої медицини та хірургії* 20, 704-710 Steagall, PV, Aucoin, M., Monteiro, BP, та ін. (2015) Клінічні ефекти інфузії реміфентанілу з постійною швидкістю, окремо або в комбінації з кетаміном, у котів, анестезованих ізофлураном. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 246, 976-981 Steagall, PV, Luna, SP, Монтейру, BP, та ін. (2017) Розробка навчального інструментарію на основі відео з методів місцевої анестезії у дрібних тварин. *Канадська ветеринарія*

Журнал 58, 1213-1214

Steagall, PV, Monteiro-Steagall, BP & Taylor, PM (2014) Огляд досліджень з використанням бупренорфіну у котів. *Журнал ветеринарних внутрішніх хвороб* 28, 762-770 Steagall, PV & Monteiro-Steagall, BP (2019) Оцінка гострого болю у кішок: Останні досягнення в клінічній оцінці. *Журнал котячої медицини та хірургії* 21, 25-34

Stebbins, KE, Morse, CC & Goldschmidt, MH (1989) Котича неоплазія ротової порожнини: десятирічне опитування. *Ветеринарна патологія* 26, 121-128 Steenkamp, G. & Gorrel, C. (1999) Ротові та зубні захворювання у череплах дорослих африканських диких собак: попередній звіт. *Журнал ветеринарної стоматології* 16, 65-68

Stella, JL, Bauer, AE & Crouney, CC (2018) Поперечне дослідження для оцінки поширеності захворювань пародонту серед популяції собак (Canis familiaris) у ком-об'єкти розведення в Індіані та Іллінойсі. *PLoS Один* 13, e0191395

Степанюк К. та Брок Н. (2008) Переохолодження та терморегуляція під час анестезії для пацієнта із стоматологічної та ротової хірургії. *Журнал ветеринарної стоматології* 25, 279-283

Стайла, Дж., Вейл, А.Б., Пакер, Р.А., та ін. (2012) Пост-анестетична коро́ва спі́нота у котів: двадцять випадків. *Ветеринарний журнал* 193, 367-373 Stockard, CR & Johnson, AL (1941) Генетична та ендокринна основа для відмінностей у формі та поведінці. В: *Американські анатомічні спогоди*, номер 19, Вид. CR Stockard. Інститут анатомії та біології Вістар, Філадельфія.

Stokey, GK, Warrick, JM, Miller, LL, та ін. (1996) Снекові печива, вкриті гексаметафосфатом, значно зменшують утворення зубного каменю у собак. *Ветеринарний журнал Стоматологія* 13, 27-30

Stokey, GK (2009) М'яка сировинна шкіра зменшує утворення зубного каменю у собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 26, 82-85

Stokey, GK, Warrick, JM & Miller, LL (1995) Вплив гексаметафосфату натрію на формування зубного каменю у собак. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 56, 913-918

Ström, PC, Arzi, B., Lommer, MJ, та ін. (2018) Результати рентгенографічного лікування кореневих каналів іклів у котів: 32 випадки (1998-2016). *Журнал американського Ветеринарна медична асоціація* 252, 572-580 Сторні, Шотландія (2013) *Клас II Неправильний прикус. В: Ветеринарна ортодонція* Ед Б. А. Немієць Б.А. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. стор. 99-109

Storli, SH, Menzies, RA & Reiter, AM (2018) Оцінка тимчасових розширень коронки для корекції лінгвовертованих зубів нижньої щелепи у 72 клієнтських власності Собаки (2012-2016). *Журнал ветеринарної стоматології* 35 (2), 103-113

Суніта, BP, Еммаді, П., Намаасіям, А., та ін. (2008) Пародонтально - ендодонтичний континуум: огляд. *Журнал консервативної стоматології* 11, 54-62 Swaim, SF (2012) Пошкодження м'яких тканин обличчя. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видання FJM Verstraete та MJ Lomer. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. с. 243-257

Szymańska, J. (2007) Стоматологічний біоаерозоль як професійна небезпека на робочому місці стоматолога. *Аннали сільськогосподарської та екологічної медицини* 14, 203-207 Taboada, J. & Meyer, DJ (1989) Холестаз, пов'язаний з позапечинковою бактеріальною інфекцією у п'яти собак. *Журнал ветеринарних внутрішніх хвороб* 3, 216-220 Takai, T. (2005) Fc-рецептори та їх роль у імунній регуляції та аутоімунітеті. *Журнал клінічної імунології* 25, 1-18

Тавас, Вірджинія (1995) Методи кореневого висвітлення: огляд. *Журнал Західного товариства пародонтології та тез пародонту* 43, 5-14 Таламіні, Р., Ваккарелла, С., Барбоун, Ф., та ін. (2000) Гігієна порожнини рота, зубні ряди, статеві звички та ризик раку порожнини рота. *Британський журнал раку* 83, 1238-1242 Tanev, KG & Smith, MM (2006) Хірургічне видалення уражених зубів у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 23, 168-177 Tanev, KG & Smith, MM (2010) *Проблеми з м'язами, кістками та суглобами. В: Стоматологічна хвороба, захворювання порожнини рота та щелепно-лицевої тканини дрібних тварин, кольоровий довідник*. Ед Б. А. Немієць

Менсон, Лондон. pp 199-204

Тейлор, TN, Smith, MM & Snyder, L. (2004) Зсув носа кореня зуба у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 21, 222-225 Tepe, JH, Leonard, GJ, Singer, R., та ін. (1983) Тривалий вплив хлорексидину на зубний наліт, гінгівіт, глибину борозни, рецесію ясен та втрату прихильності у собак бігль. *Журнал досліджень пародонту* 18, 452-458

Terpak, CH & Verstraete, FJM (2012) Інструментарій, позиціонування пацієнта та асептична техніка. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видає FJM Верстраете і М. Дж. Ломеру. Сондерс Ельсвіє, Сент-Луїс. pp 55-68 Тетрадіс, С., Карранца, ФА, Фаціо, РК, та ін. (2006) Допоміжні засоби для діагностики пародонтозу. В: *Клінічна пародонтологія Карранзи*. Видавництво FA Carranza, М.Г. Нуман, Н.Х.Такай і П.Р. Клоккевольд. СБ Сандерс, Сент-Луїс. стор. 561-578

Teughels, W., Godts, C., Quirynen, M., та ін. (2015) Біоплівка та мікробіологія пародонту. В: *Клінічна пародонтологія Карранзи*. 12-е вид. Видавництво М.Г. Ньюмена, Н.Х.Такея, П. Р. Клоккевольд, та ін. Elsevier, Сент-Луїс. с. 132-169

Тетчер, Г. (2013) Мезіоклюзовані верхньощелепні ікла (зуби з ефектом фурии). В: *Ветеринарна ортодонція*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. стор 73-80

Теон, А.П., Родрієс, К., Гріффі, С., та ін. (1997) Аналіз прогностичних факторів та закономірностей невдач у собак з пухлинами пародонту, які отримували мегаелектричне опромінення. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 210, 785-788

Theuns, P. & Niemiec, BA (2011) Негерметичні герметики для неускладнених переломів коронки. *Журнал ветеринарної стоматології* 28, 130-132 Theuns, P. & Niemiec, BA (2012) Пародонтальні ручні інструменти. *Журнал ветеринарної стоматології* 29, 130-133

Thoden van Velzen, SK, Abraham-Inpijn, L. & Modrer, WR (1984) Наліт та системне захворювання: переоцінка концепції вогнищевої інфекції. *Журнал клінічних досліджень одонтологія* 11, 209-220

Томасон, Джорджія, Фаллоу, Техас, Кармайкл, КП, та ін. (2009) Гіперплазія ясен, пов'язана із введенням амлодипіну собакам із дегенеративною хворобою клапанів (2004-2008). *J Vet Intern Med.* 23 (1), 39-42

Thrall, DE, Goldschmidt, MH & Biery, DN (1981) Утворення злоякісної пухлини на місці раніше опромінених акантоматозних епулідів у чотирьох собак. *Суд з Американська ветеринарна медична асоціація* 178, 127-132

Тралл, DE (1984) Ортовольтагічна променева терапія акантоматозних епулідів у 39 собак. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 184, 826-829 Tired, L., Desmonts, JM, Hatton, F., та ін. (1986) Ускладнення, пов'язані з анестезією - перспективне опитування у Франції. *Журнал Канадського товариства анестезіологів* 33, 336-344

Todoroff, RJ & Brodey, RS (1979) Неоплазія ротової порожнини та глотки у собаки: ретроспективне обстеження 361 випадків. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* ції 175, 567-571

Торосян, А. (2008) Тепловий контроль під час анестезії та стандарти терморегуляції для профілактики ненавмисного періопераційного переохолодження. *Найкращий Прас-тіс & Research. Клінічна анестезіологія* 22, 659-668 Тревехо, Р.Т., Лефевр, С.Л., Ян, М., та ін. (2018) Аналіз виживання для оцінки зв'язку між захворюваннями пародонту та ризиком розвитку хронічної азотемічної хвороби нирок у котів, що оцінюються у ветеринарних лікарнях первинної ланки. *Журнал Американської ветеринарної медичної асоціації* 252, 710-720 Tromp, JA, Jansen, J. & Pilot, T. (1986a) Здоров'я ясен та частота чищення зубів у моделі собаки бігль. Клінічні дані. *Журнал клінічної пародонтології*

13, 164-168

- Tromp, JA, van Rijn, LJ & Jansen, J. (1986b) Експериментальний гінгівіт та частота чищення зубів у моделі собаки бігль: Клінічні висновки. *Клінічний журнал Пародонтологія* 13, 190-194
- Троско, С. Е. (2001) Коментар: чи є концепція «просування пухлини» корисною парадигмою? *Молекулярний канцерогенез* 30, 131-137 Trowbridge, HO, Syngcuk, K. & Hideaki, S. (2002) Будова та функції дентино-пульпового комплексу. В: *Шляхи пульпи*. 8-е вид. Видавники С. Коен та Р. К. Бернс.
- Мосбі, Сент-Луїс. с. 411-456
- Tsugawa, AJ & Verstraete, FJ (2000) Як отримати та інтерпретувати пародонтозні рентгенограми у собак. *Клінічні методи в практиці дрібних тварин* 15, 204-210 Tsugawa, AJ & Verstraete, FJM (2012) Відновлення щелепно-лицевих переломів із використанням зовнішньої фіксації скелета. В: *Оральна та щелепно-лицьова хірургія у собак та котів*. Видає FJM
- Верстретте і М. Дж. Ломеру, Сондерс Ельвіс, Сент-Луїс. 309-319 Тундо, І., Саутерден, П., Перрі, А., та ін. (2019) Розташування та розподіл переломів черепно-щелепно-лицьової ділянки у 45 котів, представлених для лікування травми голови. *Журнал котячої медицини та хірургії* 21, 322-328 Тутт, К. (2006а) *Клінічне обстеження. В: Стоматологія дрібних тварин: посібник з техніки*. Ред. К. Тутт, Оксфорд, видавництво Блеквелл, Філадельфія. pp. 33-58 Тутт, С. (2006b) Шовний матеріал. В: *Стоматологія дрібних тварин: посібник з техніки*. Ед К. Тутт. Видавництво Блеквелл, Філадельфія, Оксфорд. pp. 197-202 Ulbricht, RD, Marretta, SM & Klippert, LS (2003) Хірургічне видалення зламаної нежиттєвого молочного зуба у тигра. *Журнал ветеринарної стоматології* 20,
- 209-212
- Ulbricht, RD, Manfra Marretta, S. & Klippert, LS (2004) Пошкодження люксії нижньощелепного собачого зуба у собаки. *Журнал ветеринарної стоматології* 2, 77-83 Valentine, BA, Lynch, MJ & May, JC (1985) Складена одонтома у собаки. *J Am Vet Med Assoc*. 186 (2), 177-179 van Duijn, HE (1995) З випадки оральної еозинофільної гранульоми у сибірських хаскі Tijdschrift Voor Diergeneeskunde 120, 712-714 ван Німвеган, SA, Bakker, RC, Kirpensteijn, J., та ін. (2018) Внутрішньопухлинна ін'єкція мікросфер радіоактивного гольмію (166Ho) для лікування плоскоклітинного раку ротової порожнини у котів. *Ветеринарна порівняльна онкологія* 16, 114-124 Варугезе, В., Махендра, Дж., Томас, АР, та ін. (2015) Резекція та регенерація - Новий підхід до лікування періодо-ендо-ураження. *Журнал клінічної діагностики*
- Дослідження 9, ZD08-ZD10
- Vérez-Fraguela, JL, Vives Vallés, MA & Ezquerro Calvo, LJ (2000) Вплив ультразвукового масштабування зубів на життєздатність пульпи у собак: експериментальне дослідження. *Журнал Ветеринарна стоматологія*. 17, 75-79
- Верхаерт, Л. (1999) Знімний ортодонтичний пристрій для лікування мовно зміщених нижньощелепних собачих зубів у молодих собак. *Журнал ветеринарної стоматології* 16, 69-75 Verstraete, FJ, Ligthelm, AJ & Weber, A. (1992) Гістологічна природа епулідів у собак. *Журнал порівняльної патології* 106, 169-182 Verstraete, FJ, van Aarde, RJ, Nieuwoudt, BA, та ін. (1996) Стоматологічна патологія диких котів на острові Маріон; частина II: пародонтоз, зовнішні ураження одонтокластичної резорбції та потовщення нижньої щелепи. *Журнал порівняльної патології* 115, 283-297
- Verstraete, FJ, Kass, PH & Terpak, CH (1998a) Діагностичне значення рентгенографії повного рота у собак. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 59, 686-691 Verstraete, FJ, Kass, PH & Terpak, CH (1998b) Діагностичне значення рентгенографії повного рота у котів. *Американський журнал ветеринарних досліджень* 59, 692-695 Viscasillas, J., Seymour, CJ & Brodbelt, DC (2013) Дослідження трупа, що порівнює два підходи для виконання блокади верхньощелепних нервів у собак. *Ветеринарна анестезія та знеболення* 40, 212-219
- Вріпінг, ВІН, Тезе, Л.Ф., ван Вінкельгофф, АЈ, та ін. (2005) Ефективність вигодовування великих кішок з механічними очисними властивостями у котів з гінгівітом. *Tijdschrift voor diergeneeskunde* 130, 136-140 Уолліс, К., Гілл, Ю., Колер, А., та ін. (2016) Кількісна оцінка зубних відкладень у собак за допомогою кількісної флуоресценції, індукованої світлом. *Журнал ветеринарної стоматології*
- 33, 26-38
- Уолліс, К., Патель, К.В., Маршалл, М., та ін. (2018) Подовжня оцінка стану здоров'я пародонту у 53 лабрадорських ретриверів. *Журнал практики дрібних тварин* 59, 560-569
- Ванер, Т., Ниска, А., Ниска, М., та ін. (1988) Гіперплазія ясен у собак, індукована оксидипіном, засобом, що блокує кальцеві канали. *Токсикол Патол*. 16 (3), 327-332 Watanabe, R., Doodnaught, G., Proulx, C., та ін. (2019) Багатопротипне дослідження болю у котів, яким роблять стоматологічну екстракцію: перспективне, сліпе клінічне випробування. *PLoS*
- Один. 14 (3), e0213195
- Ватанабе, Р., Doodnaught, GM, Evangelista, MC, та ін. (2020) Надійність шкали Feline Grimace у кішок, яким роблять стоматологічну екстракцію. *Межі в Ветеринарна наука* 7, 302
- Watson, AD (1994) Дієта та захворювання пародонту у собак та котів. *Австралійський ветеринарний журнал* 71, 313-318 Welsh, JS (2011) Заразний рак. *Онколог* 16, 1-4 Wen, BW, Tsai, CS, Lin, CL, та ін. (2014) Ризик раку серед хворих на гінгівіт та пародоніт: загальнонаціональне когортне дослідження. *QJM* 107, 283-290 West, NX, Lussi, A., Seong, J., та ін. (2013) Гіперчутливість до дентину: больові механізми та етіологія відкритого шийного дентину. *Клінічні оральні дослідження* 17 (Додаток 1),
- S9-S19
- Вестфельт, Е., Райлендер, Х., Дален, Г., та ін. (1998) Вплив контролю наддесневого нальоту на прогресування запущеного захворювання пародонту. *Клінічний журнал Пародонтологія* 25, 536-541
- Уайт, Д., Кокс, Е., Суусинськиймастер, Е., та ін. (2002) Дослідження in vitro антикалькюлярної ефективності гексаметафосфату натрію, що відбілює зубні засоби. *Журнал Кліні-кал Стоматологія* 13, 33-37
- Winer, JN, Verstraete, FJM, Cissell, DD, та ін. (2018) Клінічні особливості та результати комп'ютерної томографії використовуються для характеристики ретробульбарної хвороби у собак. *Межі ветеринарної науки* 5, 186
- Wiggs, RB & Lobprise, HB (1997) Оральна хірургія. В: *Ветеринарна стоматологія: принципи та практика*. Видання RB Wiggs і HB Lobprise. Лінпінкотт – Ворон, Філадельфія. с. 232-258
- Wildermuth, BE, Griffin, CE & Rosenkrantz, WS (2012) Реакція котячих еозинофільних бляшок та виразок губ на амоксицилін тригідрат-клавуланат калію терапія: рандомізоване подвійне сліпе плацебо-контрольоване проспективне дослідження. *Ветеринарна дерматологія* 23 (110-118), e24-e25 Wirthlin, MR, Marshall, GW Jr. & Rowland, RW (2003) Формування та знезараження біоплівки у ватерлінійних стоматологічних відділень. *Журнал пародонтології* 74, 1595-1609 Вовк, ВЧ, Ратейчак, Е.М., Райтейчак, КХ, та ін. (2005) Структурна біологія. В: *Кольоровий атлас стоматології: пародонтологія*. 3-е вид. Видавництва К.Х.Рейтшака та ВЧ Вовк. Тієма, Штутгарт. с. 7-20
- Волінський, Л.Е., Куоміссурі, Дж., Кесада, К., та ін. (2000) Порівняльне пілотне дослідження впливу зубної щітки, що містить біофлавоноїди зеленого чаю, сангвінарін або триклозан на формування пероральної бактеріальної біоплівки. *Журнал клінічної стоматології* 11, 53-59 Woodward, TM (2006a) Видалення переломів корінців зуба. *Журнал ветеринарної стоматології* 23, 126-129
- Woodward, TM (2006b) Більший піднебінний острівний клапан з осьовим малюнком для відновлення ороназальної норичі, пов'язаної з еозинофільною гранулемою. *Журнал ветеринарної стоматології* 23, 161-166 Woodward, TM (2008a) Клейкі герметики для переломів зубів. *Теми для супутникової медицини тварин* 23, 91-96 Woodward, TM (2008b) Лікування болю та регіональна анестезія для стоматологічного пацієнта. *Теми для супутникової медицини тварин* 23, 106-114 Woodward, TM (2009) Стоматологічна рентгенологія. *Теми для супутникової медицини тварин* 24, 20-36
- Wright, ZM, Rogers, KS & Mansell, J. (2008) Дані щодо виживання собачих оральних екстрамедулярних плазмцитом: ретроспективний аналіз (1996-2006). *Журнал Американська асоціація лікарняних тварин* 44, 75-81 Yağci, BB, Ural, K., Ocal, N., та ін. (2008) Терапія азитроміцином папіломатозу у собак: проспективне, рандомізоване, подвійне сліпе, плацебо-контрольоване клінічне дослідження. *Ветеринарна дерматологія* 19, 194-198
- Йелланд, Р. (2013) Клас III Неправильний прикус. В: *Ветеринарна ортодонція*. Ед Б. А. Немієць. Практичне ветеринарне видавництво, Сан-Дієго. с. 110-115 Йошида, К., Ватараї, Ю., Сакаї, Ю., та ін. (1998) Вплив інтравенізного блеомицину на акантоматозний епулід собак. *Журнал Американської асоціації лікарняних тварин - ція* 34, 457-461
- Чжен, TZ, Бойл, П., Ху, HF, та ін. (1990) Зубні ряди, гігієна порожнини рота та ризик розвитку раку порожнини рота: дослідження, проведене в Пекіні, Китайська Народна Республіка. *Причини раку та контроль* 1, 235-241

These WSAVA Dental guidelines have been published as submitted to JSAP and have not gone through the usual full peer-review process.